www.nv-online.info

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 74 (4223)

19 верасня 2017 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

БЕЗ РУЖОВЫХ АКУЛЯРАЎ



Аляксандр КЛАСКОЎСКІ

Адкуль столькі пыхі ў беларускіх генералаў?

Беларускія чыны ў пагонах зведваюць відавочны дыскамфорт ад беспрэцэдэнтнай увагі да супольных з Расіяй манеўраў "Захад-2017". І адгукаюцца на гэты, як яны кажуць, ажыятаж з кепска прыхаваным раздражненнем. Хоць тут няма чаго злавацца: калі наўпрост, то гаворка ідзе пра ваенныя гульні з краінай-агрэсарам, адсюль і выбух цікаўнасці, і трывога, і фобіі, і нават абурэнне. Гэта такі паслякрымскі сіндром.

Між тым беларускі міністр абароны Андрэй Раўкоў па тэлевізары кажа, што зашмат з'явілася ў нас аналітыкаў, з якіх многія мо і ў войску не служылі. І што на манеўры запрасілі нават тых, каго мо і не варта было (чытай: якой толькі шушары не панаехала).

Раней начальнік Генштаба генерал Алег Белаконеў з пыхай адкінуў ідэю грамадскага назірання за манеўрамі "Захад-2017". З той аргументацыяй, што гэта справа адмыслоўцаў: я ж не пайду, маўляў, даваць парады хірургам, якія робяць аперацыю на сэрцы.

Выказванні беларускіх чыноў у пагонах патыхаюць каставым снабізмам, пагардай да "цывільных дылетантаў". Няма чаго, маўляў, ім лезці ў нашы прафесійныя справы.

Можна згадаць яшчэ і начальніка ўпраўлення інфармацыі, прэс-сакратара Мінабароны палкоўніка Уладзіміра Макарава, які праславіўся выпадамі супраць апазіцыі ды тым, што назваў праціўнікаў парадаў (дакладней – таго, што танкі псуюць асфальт) ідэйнымі нашчадкамі гаўляйтара Кубэ.

Відаць, палкоўнік не разумее простай рэчы: што войска ўтрымліваецца на падаткі цывільных грамадзян. І таму мусіць быць пад кантролем грамадства. І што ўвогуле ў грамадстве могуць быць самыя розныя погляды, і гэта нармальна, што цывільныя строем не ходзяць і адну страявую песню не спяваюць.

Высокапастаўленых сілавікоў з іншых ведамстваў таксама раздражняюць спробы грамадскасці, прэсы пад вострым вуглом глядзець на іх ведамасныя справы, паказваць "шкілеты ў шафе". Міністр унутраных спраў генерал Ігар Шуневіч неяк назваў выкрывальныя сюжэты прэсы, блогераў ды іншай інтэрнэт-публікі інфармацыйнай вайной супраць свайго ведамства. Хоць трымаць уладу ў тонусе праз крытыку – нармальная функцыя нармальнай прэсы. Проста ў нас чыноўнікі прывыклі да казённай прэсы, якая абслугоўвае іх у стылі "чего изволите", і таму ўспрымаюць незалежныя медыі як варожыя рупары.

Зрэшты, ці варта дзівіцца, што чынавенства ў пагонах дэманструе такую пыху, калі ў нас уся палітычная сістэма збудавана так, што любы начальнік трымае справаздачу толькі перад вышэйшым начальнікам, але не перад грамадскасцю, не перад народам.

Аднак жа калі сілавыя структуры бескантрольныя, калі зверху ім даюць свабоду рук, то пачынаецца гвалт, "беспредел". Ці памятаеце вы хоць адзін выпадак, калі б міліцыянта пакаралі за тое, што збіў апазіцыянера, грамадзянскага актывіста, журналіста? Наверсе выгароджваюць такіх служак, бо яны ж абараняюць рэжым. Пакарай аднаго – дык у крытычны момант многія могуць гэту ўладу "здаць".

Але беспакаранасць вядзе да маральнага разлажэння. Многія міліцыянты бессаромна хлусяць, выступаючы сведкамі ў судах. Начальнікі ў пагонах выдатна ведаюць: за жорсткія разгоны ды затрыманні ім па фуражцы не дадуць, а вось за "мяккацеласць" можна і пацярпець. Так выхоўваецца жорсткасць, цынізм, псіхалогія слуг сістэмы, а не народа, пагарда да тых, хто думае іначай, чым важныя шышкі ў вялікіх кабінетах.

У дэмакратычных краінах грамадскі кантроль над сілавікамі даўно стаў нормай. Страшны сон для беларускіх генералаў: у дзяржавах НАТО цывільныя і (жах!) нават жанчыны становяцца міністрамі абароны. Напрыклад, такую пасаду ў Германіі з 2013 года займае Урсула фон дэр Ляен. Раней яна ўзначальвала Міністэрства працы і грамадскіх спраў, яшчэ раней – ведамства па справах сям'і. І немцаў не бянтэжыць, што адной з самых магутных армій на кантыненце кіруе прадстаўніца "слабага полу", у якой сем дзяцей і якая нейкі час працавала нават доктарам у гінекалагічным аддзяленні.

Менавіта адукаваная, дасведчаная цывільная асоба, бадай, і можа найболей цвяроза, адэкватна ацэньваць розныя гульні са зброяй ды іх наступствы. Бо ў кадравых вайскоўцаў на гэтай глебе адбываецца пэўная прафесійная дэфармацыя.

Дарэчы, паралель генерала Белаконева між вайскоўцамі ды хірургамі не вытрымлівае крытыкі. У хірурга – скальпель, і яго сапраўды не трэба штурхаць пад руку. А вось у генералаў – страшэнная зброя (у некаторых нават ядзерная). І без кантролю генералы (якія, у сваю чаргу, з'яўляюцца прафанамі ў палітыцы, дыпламатыі) могуць нарабіць (і ў сваёй краіне, і на міжнароднай арэне) такіх спраў, што потым не разграбеш.

Цікава, ці чулі беларускія служакі афарызм: вайна занадта сур'ёзная рэч, каб давяраць яе генералам. Падаецца, што не.



ДЗЕ ГЭТА БАЧАНА...

Аляксандр Анісімаў з чароўнай музыкай і каньяком у закуточку

Не, пра такую падзею нельга не сказаць на старонках "Народнай Волі".

У мінулую пятніцу Беларуская дзяржаўная філармонія адкрыла чарговы сезон. Юбілейны! Галоўная канцэртная зала святкуе 80-годдзе.

З цудоўнай праграмай выступіў акадэмічны сімфанічны аркестр Рэспублікі Беларусь пад кіраўніцтвам Аляксандра Анісімава. Іншы раз здавалася, што маэстра ў творчым запале вось-вось адарвецца да свайго дырыжорскага подыума і ўзляціць у нябёсы. А як віртуозна выконвалі Рахманінава ўсе яго музыканты!

Адкрыццё сезона ў Беларускай дзяржаўнай філармоніі – заўсёды свята. А да свята ўсе рыхтуюцца загадзя. На гэты раз, праўда, тых, хто прыйшоў на канцэрт, філарманічнае кафэ сустрэла апячатанымі дзвярыма. Атрымалася не па-святочнаму. Толькі ў антракце можна было ўбачыць у закуточку фае столік з некалькімі бутэлькамі напояў і маленькімі шакаладнымі пліткамі.

Не можам мы ў бочку з мёдам не запусціць лыжку дзёгцю.

Антось ГАРЦУЕЎ.

ДАТА

...І стала «Пагоня» дзяржаўным гербам Беларусі

19 верасня 1991 года Вярхоўны Савет прыняў закон, паводле якога дзяржаўным гербам Беларусі «з'яўляецца старажытны беларускі герб «Пагоня», які ўяўляе сабой выяву размешчанага на чырвоным фоне конніка белага колеру, скіраванага ў левы бок, з узнятым мячом і шчытом з крыжам».

На наступныя амаль чатыры гады старажытны сімвал беларускіх зямель стаў афіцыйным дзяржаўным гербам.

У парадак дня вераснёўскай шостай пазачарговай сесіі Вярхоўнага Савета было ўключана пытанне аб дзяржаўнай сімволіцы. Калі аб гэтым стала вядома, сябры БНФ разгарнулі маштабную тлумачальна-агітацыйную кампанію сярод дэпутатаў Вярхоўнага Савета, большасць з якіх былі старымі наменклатуршчыкамі і ўпэўненымі камуністамі.

(Працяг на 3-й стар.)



СПЕЦЫЯЛЬНЫ РЭПАРТАЖ

У Дрэтуні – спакойнае жыццё!

Карэспандэнт «Народнай Волі» пабываў у населеных пунктах Віцебскай вобласці, паблізу якіх праходзяць ваенныя манеўры «Захад-2017».

«Стрэлы чуваць, але нячаста»

Як вядома, сумесныя вучэнні расійска-беларускіх войскаў пачаліся на нашай тэрыторыі 14 верасня. Штаб тэрытарыяльнай абароны размясціўся ў Глыбокім, дзе з пачаткам вучэнняў была ўведзена каменданцкая гадзіна. Мясцовым жыхарам не рэкамендавалася без асаблівай патрэбы і дакументаў пакідаць свае дамы з 22 да 6 гадзін.

Вуліцы горада некалькі дзён патрулявалі вайскоўцы і супрацоўнікі міліцыі, якія правяралі ў «падазроных» асоб пашпарты. Журналістам было забаронена здымаць адміністрацыйныя будынкі. На выездзе з горада ўсталявалі кантрольна-прапускныя пункты.

З Глыбокага накіроўваемся ў вёску Дрэтунь, што ў 45 кіламетрах ад Полацка. Да расійскай мяжы адсюль менш за гадзіну язды на машыне. У Дрэтуні ў савецкі час знаходзіўся адзін з найбуйнейшых палігонаў.

Вайсковыя вучэнні мінулага стагоддзя некаторыя мясцовыя жыхары памятаюць і зараз.

– *У хатах вокны трашчалі, калі вучэнні «Захад-81» праходзілі,* – распавядае пенсіянерка з Дрэтуні. – *Цяпер не так: стрэлы чуваць, але нячаста.*

Да вучэнняў на нашай тэрыторыі вяскоўцы ставяцца амаль абыякава. Адзінае, што замінае некаторым мясцовым жыхарам, абмежаванне на наведванне лесу паблізу палігона. А так людзей хвалююць звычайныя жыццёвыя праблемы.

– *Святло можа некалькі разоў за дзень знікаць,* – кажуць жанчыны ў чарзе ў аўталаўку. – *Працы для многіх няма, заробкі капеечныя: у лясгасе па 200 рублёў плацяць. У Мінск паедзеце – Лукашэнку перадайце, як мы тут жывём...*



Пакуль размаўляем з мясцовымі, з дому выходзіць жанчына, якой прыезд журналістаў у вёску вельмі не спадабаўся.

– *Што вы ім усё расказваеце!* – эмацыйна звярнулася жыхарка Дрэтуні да аднавяскоўцаў. – *Хто яны такія? Паслухайце, як размаўляюць! Яны ж не рускія!*

Шчыра кажучы, з такой нервовай рэакцыяй на беларускую мову ў вёсцы мне давялося сутыкнуцца ўпершыню.

Сёння ў Дрэтуні пражывае каля 150 чалавек. У тое, што расійскія вайскоўцы могуць застацца на нашай тэрыторыі, адны мясцовыя жыхары не вераць, а іншыя не бачаць у гэтым нічога дрэннага.

Паводле слоў галоўнага ляснічага **Аляксандра Дуброўскага**, ніякіх праблем з-за вучэнняў у вёсцы няма.

– *Сёння цяжкасцяў для нас няма,* – тлумачыць Аляксандр Пятровіч. – *Працуем у звычайным рэжыме. З ваеннымі мы склалі спіс машын і кіроўцаў, якія могуць перасоўвацца па лесе для выканання гаспадарчых работ.*

– Кажуць, што зусім маленькія зарплаты ў лясгасе...

– Сярэдні заробак складае каля 485 рублёў па прадпрыемстве. 200 рублёў можа атрымаць той, хто прагуляў, хто не выканаў норму выпрацоўкі. У такім выпадку нават менш за дзвесце можна атрымаць…

Удакладняем у мясцовых кірунак на палігон, які ў пяці кіламетрах ад вёскі. Па лясной дарозе даходзім да дзіўнага КПП: самаробны драўляны шлагбаум, побач з якім дзяжураць салдаты з ваеннай камендатуры. Паводле слоў вайскоўцаў, далейшы рух на палігон забаронены, а ім у асноўным даводзіцца займацца грыбнікамі, якія ігнаруюць забарону на наведванне лесу.

Праверка дакументаў

Яшчэ адным месцам правядзення вучэнняў у Віцебскай вобласці стаў палігон недалёка ад пасёлка Заслонава пад Лепелем. На дзвярах крамы вісіць аб'ява аб ходзе ваенных вучэнняў. На прыступках сустракаемся з беларускімі ваеннымі: двума салдатамі тэрміновай службы і афіцэрам.

Але пагаварыць з імі не атрымліваецца: афіцэр забараняе салдатам спыняцца, а сам ад усіх каментарыяў адмаўляецца.



Паводле слоў жыхароў ваеннага гарадка, у іх таксама дзейнічае абмежаванне на наведванне лесу, часта чуваць стрэлы. Расійскіх вайскоўцаў на тэрыторыі пасёлка ніхто з мясцовых не сустракаў.

Недалёка ад жылых дамоў знаходзіцца КПП перад палігонам. Некалькі вайскоўцаў спыняюць журналістаў і правяраюць дакументы.

– *Вы не акрэдытаваны для працы,* – кажа адзін з афіцэраў. – *Праход і знаходжанне паблізу палігона забаронены.*

На зваротным шляху атрымліваецца паразмаўляць з двума вайскоўцамі. Паводле іх слоў, расійскіх салдат пад Лепелем няма. Па дарозе да машыны заўважаем за сабой суправаджэнне. Вайскоўцы «выпраўляюць» нас да аўтамабіля, а таксама назіраюць, пакуль мы размаўляем з мясцовымі жыхарамі.

Праз некаторы час да нас пад'язджаюць два вайсковыя «ўазікі» з супрацоўнікамі АМАП, якія перапісваюць пашпартныя дадзеныя. Праз некалькі хвілін нас адпускаюць, але на выездзе з мястэчка машыну з журналістамі блакуюць супрацоўнікі ДАІ.

Як аказалася, гэта праверка дакументаў нашага кіроўцы. Удакладніўшы, дзе мы працуем, супрацоўнікі міліцыі нас адпускаюць.

– *Можам вас праводзіць,* – нават прапанаваў адзін з міліцыянтаў.

Ад суправаджэння адмаўляемся і самастойна пакідаем тэрыторыю ваеннага гарадка.

Расійска-беларускія вучэнні працягнуцца на нашай тэрыторыі да 20 верасня. Ваенныя манеўры праходзяць на палігонах у розных абласцях краіны. Паводле афіцыйных заяў расійскія войскі павінны пакінуць Беларусь да 30 верасня.

Раман ВАСЮКОВІЧ

Фота аўтара.

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Плевок в лицо

«На протяжении всей трудовой деятельности Вы были тесно связаны со спортом высших достижений и внесли огромный вклад в развитие вольной борьбы. Вы прославили нашу Родину на международной арене, став трехкратным олимпийским чемпионом...»

Такими словами Александр Лукашенко поздравил нашего легендарного борца Александра Медведя с 80-летием, признал заслуги, поблагодарил, пожелал... Но, несмотря на это юбилейное восславление, теперь мы точно знаем, как благодарит Родина тех, кто ее прославляет.

В 2001 году Медведь был признан лучшим спортсменом Беларуси XX века. В 2004 году на церемонии открытия Олимпийских игр в Афинах нес флаг Беларуси. В 2005-м был признан лучшим борцом вольного стиля в истории спорта и введен в Зал славы Международной федерации объединенных стилей борьбы. Семикратный чемпион мира, трехкратный олимпийский чемпион. За активную общественную деятельность и выдающиеся достижения в спорте награжден двумя орденами «Знак Почета» (1964, 1969), орденом Трудового Красного Знамени (1970), двумя орденами Ленина (1962, 1964).

Таких, как Медведь, в нашей стране не тысячи и не сотни. В каком-то смысле, он вообще один такой, уникальный. Как же оценила Родина все эти заслуги?

Цитирую отрывок «юбилейного интервью» Александра Медведя.

«– У меня сын Алексей также занимался борьбой, стал чемпионом мира и... отказался заниматься дальше: отец, мол, таким, как ты, не стану, а фамилию портить не стоит (смеется). А подумать: какая разница, что семь раз чемпион, три Олимпиады, – а пенсия одна и та же...

– Неужели правда то, что мне говорили?

– Да – официально, как у всех, – 320 новыми. Нормально – на лекарства, хотя и не все, хватает. Писал наверх заявления – молчат. Но в юбилей не будем об этом...»

А вот давайте будем говорить! Потому что то, что у нас происходит с пенсиями, это позор страны.

…В здании, где располагается редакция «Народной Воли», когда-то работал охранник Валера. Вернее, не работал, а подрабатывал. В обычной жизни он был тренером наших девушек-борчих. Так вот Валера рассказывал: «Всех девушек устраиваем прапорщиками в МВД – на склад какой-нибудь, ручки-бумагу считать. Зато эти девочки, даже не завоевав ни одной хиленькой медали, когда выйдут на пенсию, будут получать больше, чем самый распрославленный Медведь. Вот такая у нас страна! Пишем-пишем про это во все инстанции – никакого толку».

Был этот разговор лет семь назад. Валера потом погиб под колесами авто. А ситуация не изменилась ни на йоту. Так что «чудеса» с пенсиями – это не издержки законодательства, не недосмотр, не ошибки исполнителей. Это уже позор страны.

И дело тут не только в Александре Медведе – он уникальный, он достоин самой высокой пенсии, даже без всякого закона и вопреки любым правилам.

Дело в самом законе, который абсурден и несправедлив, который принуждает людей хитрить, утаивать, воровать, чтобы обеспечить собственную старость.

Знаю бизнесмена, который уплачивал налогов больше тысячи долларов в месяц. Пенсию ему насчитали чуть больше 300 рублей – 170 долларов.

«Ты что, дурак?» – говорят ему теперь все. Признает, что дурак. Говорит: «Думал, пока мне на пенсию, что-то изменится».

Знаю бывших директоров заводов, которые получают пенсию такую же, как их водители и секретарши. Но директор – это ответственность за сотни и тысячи человек, это ненормированный рабочий день, это постоянная угроза «уголовки» над головой, это ни сна ни покоя. Ну не может у него пенсия быть такой же, как у инспектора отдела кадров, которая пришла к девяти, подвигала папки с бумажки, попила чайку и ушла в 18.00, заботясь только об ужине для мужа.

Знаю талантливейшего, уникального врача, с учеными степенями, званиями и признанным именем. Недолгое время он был сенатором. Оказалось, что все степени, звания, сложнейшие операции «стоят» меньше, чем титул сенатора. Хотя в Совете Республики он, по большому счету, НИЧЕГО не делал, появлялся там всего пару раз в месяц…

Примеров столько, что можно перечислять и перечислять. Но неоспоримым фактом является то, что (за исключением небольшой прослойки избранных и приближенных к власти) КАЖДЫЙ в нашей стране рано или поздно сталкивается с величайшей несправедливостью – он получает первую пенсию, недоуменно смотрит на цифры и не понимает, за что Родина, на которую он работал всю жизнь, под старость плюнула ему в лицо.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Ці выпусцяць Ігара Комліка на волю?

Сёння Мінскі гарадскі суд вынясе на разгляд скаргу бухгалтара прафсаюза РЭП на рашэнне суда Партызанскага раёна.

Раней Комлік абскардзіў меру стрымання, аднак яго ўсё адно пакінулі пад вартай. Суддзя Партызанскага раёна вырашыла, што мера выбрана законна і абгрунтавана.

Ён праходзіць па "справе прафсаюзаў" і знаходзіцца пад вартай ужо больш за месяц – з 2 жніўня.

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА



Борис ЖЕЛИБА, профессор, доктор экономических наук

Хождение за тридевять земель

В ходе официального визита Лукашенко в Индию достигнут ряд договоренностей с правительством этой страны. Подписаны программа сотрудничества между правительствами в сфере культуры, меморандум о взаимопонимании между Министерством образования Беларуси и Министерством повышения квалификации и предпринимательства Индии, меморандум между Белорусским государственным концерном по нефти и химии и Министерством нефти и природного газа Индии. Кроме того, подписанными меморандумами со своими индийскими партнерами обменялись руководители Белорусской калийной компании и «Белзарубежстроя». Соглашение о сотрудничестве заключено с Минским тракторным заводом, стороны парафировали договор между Беларусью и Индией об инвестициях. Подписан и ряд других документов…

Вроде бы достаточно солидно. Но остается вопрос: какова будет конкретика, о которой говорил Лукашенко? Сами понимаете, меморандумы – это лишь своего рода протоколы о намерениях. Опять прозвучало круглое число – довести товарооборот с Индией до 1 млрд долларов. Когда белорусский лидер посещает более скромные по масштабу государства, из его уст звучит пожелание довести взаимный товарооборот до полумиллиарда долларов. Да, хорошо бы, чтобы Индия покупала больше наших калийных удобрений, согласилась на создание сборочных производств белорусских тракторов. Беларуси тоже было бы неплохо получать из Индии больше продуктов фармацевтики, изделий легкой промышленности, где она преуспела, и, чтобы она поделилась с нами кой-какими технологиями. Индия с населением около 1,2 миллиарда человек выходит со своим ВВП на третью позицию в мире и обладает огромным рынком.

Не знаю, относит ли руководство Беларуси Индию к странам «дальней дуги» (а на это экспортное направление должна приходиться, по задумке, треть нашего экспорта), но дела здесь особо не движутся. За пять месяцев товарооборот с Индией сократился на 1,5%. Две трети нашего экспорта составляют калийные удобрения. Основу индийского экспорта в Беларусь составляют медикаменты. С участием индийского капитала у нас реализуются проекты по строительству фармацевтических предприятий. Но взаимный товарооборот, конечно, явно недостаточный. Допускать Индию к участию в добыче хлоркалия, от чего она не отказалась бы, белорусские власти не захотят.

Правительство Беларуси с оптимизмом расценивает будущие взаимоотношения с Индией, как, впрочем, и бодро констатирует 20%-ный скачок объемов внешней торговли страны. Однако более детальный анализ этого успеха показывает, что не надо обольщаться. До уровня 2012 года, когда объем внешней торговли достигал 92 миллиардов долларов, еще очень и очень далеко. Если экстраполировать нынешние экспортные показатели, то хорошо, если мы выйдем в этом году на 58–60 миллиардов. Основной фактор сегодняшнего роста белорусского экспорта – ценовой. Это рост мировых цен на сырьевые товары, которые составляют основу наших внешних поставок. Среди них нефть и нефтепродукты, удобрения, металлы, мясо, молоко, то есть товары с невысокой долей добавленной стоимости в цене. Они занимают 59% нашей экспортной корзины. Удельный вес так называемых капитальных, технологических товаров в экспорте Беларуси весьма невысок и за последние годы сократился с 28% до 15%. Тогда как в экспорте Венгрии, Чехии, Польши они составляют более половины. Причем существенно нарастить экспорт своих традиционно сырьевых товаров нереформированная белорусская экономика вряд ли сможет.

Беларусь по-прежнему непозволительно сильно в своем внешнем товарообороте зависит от российского рынка. На его долю приходится 51,3%. На товарооборот со странами Евросоюза приходится лишь 22,7%, на прочие государства – 26%, а на пресловутую «дальнюю дугу» – и того меньше. Главный торговый партнер Беларуси все чаще использует ее одностороннюю экспортно-импортную ориентацию в своих целях. Россельхознадзор не устает попеременно «наезжать» на белорусские предприятия, поставляющие восточной соседке мясо и молоко. Путин не так давно приказал «запакетировать» поставки российской нефти на наши НПЗ, с тем чтобы их нефтепродукты шли через российские порты в обход налаженной логистики с портами Литвы и Латвии. Иначе как политическое давление на союзника это не расценишь. Концерну «Белхимпром» постоянно нужно прислушиваться к тому, что там сказал российский вице-премьер Дворкович об объемах поставки нефти на наши НПЗ в очередном квартале. То их уменьшат, то увеличат. В первом квартале было поставлено 4 миллиона тонн, во втором – 5 миллионов, на третий запланировано 4,5 миллиона тонн. Если исходить из запланированных ранее годовых поставок в 24 миллиона тонн, то в четвертом квартале необходимо поставить 10,5 миллиона тонн сырой нефти. Каким путем? Пропускная способность нефтепроводов ограничена. Железной дорогой? Мало того, что «колесная» нефть существенно дороже, хватит ли цистерн? И такая дребедень – целый день, то есть постоянно.

Следовательно, думать, что экспорт вытащит белорусскую экономику из кризиса, явно преждевременно. Он по-прежнему остается недифференцированным, однобоким, сырьевым. И тут у нас по большому счету и конь не валялся. Китай, Индия – это хорошо. Но не полезнее ли правительству кинуть взор на ближайших соседей – Польшу, Словакию, Чехию, Литву. У них есть многое из того, что можно купить, надо подумать и о том, что им предложить и чему у них можно поучиться. И необязательно мотаться за тридевять земель. Простые белорусы это давно уже просекли.

РЕЗОНАНСНАЯ ТЕМА

Николай СТАРОВОЙТОВ: «Бахтина не смогла ответить на элементарные вопросы!»

На днях Министерство юстиции вынесло окончательное решение по результатам внеочередной аттестации адвоката Анны Бахтиной: ее адвокатская лицензия аннулируется с 27 сентября. Как уже сообщала «Народная Воля», квалификационная комиссия решила, что Бахтина не может выполнять свои профессиональные обязанности из-за недостаточной квалификации. История получила большой резонанс.

По просьбе «Народной Воли» ситуацию с аттестацией известного адвоката прокомментировал заместитель министра юстиции Николай Старовойтов. Кстати, именно Старовойтов возглавляет квалификационную комиссию по вопросам адвокатской деятельности в Республике Беларусь.

– Николай Михайлович, адвокаты, которых лишили лицензии, как-то могут обжаловать решение Минюста?

– Конечно, могут. Они имеют право обжаловать решение квалификационной комиссии в суде.

– И вы думаете, что это реально?

– Ну а почему нет? Это не первый случай. Закон разрешает оспаривать, иски подают.

– Вы наверняка следите за выступлениями Анны Бахтиной в прессе. Она считает, что нарушения, которые ей поставили в вину, не имеют отношения к ее адвокатской квалификации. Это, скорее, помарки делопроизводства.

– Когда квалификационная комиссия проводит очередную аттестацию, она имеет право проверить компетентность адвоката, его знания и профессионализм. В данном случае комиссия пришла к выводу, что Анна Бахтина непрофессионально оказывает юридическую помощь и не компетентна в некоторых вопросах, поэтому было вынесено решение о невозможности выполнения ею своих профессиональных обязанностей.

– Но ведь у нее огромный профессиональный стаж, немало успешных дел!

– Я знаю об этом. И, к моему удивлению, она не смогла ответить на элементарные вопросы!

Прежде чем задавать вопросы, мы прошлись по нарушениям, которые она допустила, – они были выявлены в ходе плановой проверки Минской городской коллегии адвокатов. И нарушения не мелкие, а весьма значительные. Например, как она могла оказывать юридическую помощь клиенту без его подписи в договоре на оказание такой помощи?

– А клиент возражал? Она защищала его насильно и он жаловался? Или это просто небрежность – не успели оформить документ, бывает же такое?

– Дело в том, что если нет подписи на договоре одной из сторон, то нет и договора! И адвокат не имеет права по такому договору оказывать юридическую помощь. В законе четко написано, с какого момента оказывается клиенту юридическая помощь – с момента заключения договора. В этом смысле все должно быть безупречно.

У Бахтиной были выявлены и другие нарушения, среди которых, например, отсутствие нумерации корешков ордеров.

– Но это организационные моменты. Разве это влияет на ее профессионализм как адвоката?

– Это вопросы, касающиеся финансовой дисциплины, – договор, ордера. А вы знаете о том, что финансовые нарушения – это грубое нарушение законодательства, которое влечет прекращение действия лицензии?

Все нарушения, которые были выявлены в ходе проверки, мы озвучили Анне Бахтиной. И в целом она их признала и сказала, что действительно их допустила.

– Бахтина не подписала аттестационный лист. По ее словам, он был не заполнен.

– Это ее право. Лист был заполнен, члены комиссии его подписали. Никаких проблем здесь нет.

– А мотивировочная часть?

– В листе изложено все, что необходимо. Мы предъявили Бахтиной документ для ознакомления, она его прочла и сказала, что не желает подписывать.

– В интервью нашей газете Бахтина подчеркнула, что не подписала лист потому, что там не было указано, сколько членов комиссии проголосовали за и против, не были указаны мотивы, по которым ее признали профнепригодной.

– Прочитав, что там написано, Бахтина заявила: подписывать не буду, потому что считаю решение комиссии незаконным. Мы не имеем права ее принуждать. О том, что случилось, был составлен соответствующий акт.

– Николай Михайлович, есть мнение, что решение о лишении лицензии Бахтиной политически мотивировано. Она защищала многих оппозиционных деятелей, должна была представлять интересы одного из обвиняемых в суде по громкому делу «Белого легиона»…

– О политике мы вообще речь не вели! Комиссия проверяет только профессиональные качества адвоката, его возможность оказывать качественную юридическую помощь. Когда Бахтиной озвучили нарушения, она их признала. И мы проверили, знает ли она действующее законодательство. Причем мы уточнили, какая у нее специализация. Потому что сейчас гуляет мнение, что ей стали задавать вопросы по всем областям права. Она в уголовном праве и гражданском процессе ориентируется как рыба в воде! И мы задавали ей вопросы по ее специализации. У нее спросили о новациях уголовного законодательства, и были поражены, что она не ответила. Второй вопрос, на который она не ответила, – лицензионные требования, предъявляемые к адвокату. Это те вопросы, которые знает каждый адвокат в обязательном порядке!

– Может, волновалась? Она рассказывала, что выходила пить сердечные таблетки…

– Волноваться адвокату с таким огромным стажем работы?..

Адвокат должен в обязательном порядке следить за изменениями действующего законодательства. Если этого не делать, то качество оказания юридической помощи будет страдать.

Комиссию интересуют не политические взгляды Бахтиной и ее клиентов, а лишь ее профессиональные качества.

– А почему засекречен персональный состав квалификационной комиссии?

– В состав комиссии входят по одному представителю от территориальных коллегий адвокатов (их семь), по одному представителю от Верховного суда и Генпрокуратуры, пять представителей Минюста и два представителя от научных организаций. Важно, чтобы был кворум – две трети от состава. На этой комиссии кворум был, присутствовали 14 человек. И напротив каждого стояли таблички с именами. Все аттестуемые и претенденты на получение адвокатской лицензии знают состав этой комиссии. Никто ничего не скрывает.

– А можете назвать имена членов комиссии?

– Спросите у любого адвоката, вам скажут.

– Николай Михайлович, как вы относитесь к международному резонансу дела Анны Бахтиной? Правозащитники обратились к спецдокладчику ООН по вопросу о независимости судей и адвокатов Монике Пинто с просьбой обратить пристальное внимание на ситуацию с давлением на адвокатов в Беларуси…

– Конечно, мне не все равно, есть некоторые переживания. Однако я анализировал эту ситуацию и считаю, что позиция квалификационной комиссии в данном случае правильная. Я, кстати, сам голосовал за прекращение лицензии Анны Бахтиной.

– А сколько человек проголосовало за и против аттестации Бахтиной?

– Если Бахтина будет обжаловать решение комиссии, мы суду эту информацию предоставим.

– Так какой здесь секрет?

– Вся информация будет озвучена в суде.

– Николай Михайлович, поскольку мы с вами говорим о том, что адвокаты должны быть образцом безупречности, задам еще один, наверное, не очень приятный вопрос. В интернете была информация о том, что вы в бытность первым заместителем прокурора Минска задерживались при попытке получения крупной взятки. Подробностей не было, но информацию о вашем увольнении тогда подтвердил генпрокурор…

– Действительно, я долго работал в органах прокуратуры. Но задержаний и уголовных дел не было. И быть не может! Я принял решение уйти из генпрокуратуры, и был уволен по соглашению сторон.

– Так был какой-то коррупционный скандал или нет?

– Нет. Были определенные разногласия с тогдашним генеральным прокурором. Были вопросы, на которые мы смотрели по-разному.

Вы же понимаете, что если бы было что-то криминальное, меня не назначили бы заместителем министра юстиции.

– Да ладно! У нас человек, обвиненный в коррупции и приговоренный Верховным судом к отбыванию наказания в колонии, был помилован президентом и назначен гендиректором МАЗа! Да и другие яркие примеры есть…

– Поверьте, если бы в моей биографии был такой штрих, я здесь не работал бы.

Понимаете, на каждой работе есть свои нюансы. Так было и у меня в Генпрокуратуре. И некоторое время я действительно был без работы – мне нужно было отдохнуть, подумать. А потом я набрался сил и вернулся на госслужбу…

ЛОБ В ЛОБ



Анна БАХТИНА: «Не хочу, чтобы детям и внукам было за меня стыдно…»

Адвокат Анна Бахтина намерена в суде отстаивать свою лицензию и доброе имя.

– С результатами проверки, которую проводили накануне аттестации, меня сразу не ознакомили, руководство юрконсультации сказало, что в отношении меня нарушений не выявлено, – *говорит Анна Бахтина*. – Если бы меня вовремя проинформировали, я имела бы возможность принести свои возражения на результаты проверки. А так через месяц мне сказали написать объяснения и тогда же дали возможность ознакомиться с актом проверки. Конечно, я признала допущенную мной невнимательность при выполнении инструкции Минюста.

Что касается отсутствия подписи клиента на одном из договоров, то я считаю, что это никак не связано с моей профессиональной деятельностью. Согласно Гражданскому кодексу, договор считается заключенным, если между сторонами достигнуто соглашение по всем существенным условиям договора.

На заседании комиссии я просила объяснить, как отсутствие подписи клиента влияет на мои профессиональные качества адвоката, но ответа так и не получила.

Кстати, до сих пор у меня нет на руках и решения квалификационной комиссии о моей профессиональной квалификации. Когда мне предложили подписать аттестационный лист, там почти все графы были не заполненными, хотя в положении об аттестации четко прописано: решения об отказе в аттестации должны быть мотивированы. Я обратила на это внимание председателя комиссии и попросила комиссию заполнить лист. Председатель сказал: вам это дошлют. Естественно, я отказалась подписать такой документ. Сегодня мне самой очень интересно, что там напишут…

Что касается нумерации корешков ордеров, то такого нарушения у меня проверкой вообще не выявлено! Каждому адвокату выдается уже пронумерованная и прошитая ордерская книжка, за которую мы расписываемся в юридической консультации. И никогда адвокат не занимается нумерацией ордеров!

Члены квалификационной комиссии задавали мне вопросы по отраслям права. Однако вопросов по моей специализации не было вообще! Член комиссии Турко спросил у меня лишь, когда были внесены последние изменения в УК и УПК (не какие, а именно когда!). Я сказала о последних мне известных, он уточнил, что это не так, что последние изменения были внесены 6 сентября. За шесть дней до моей аттестации! Председатель комиссии очень удивился моему ответу, и я пояснила, что месяц была в отпуске за пределами страны и обязательно ознакомлюсь с изменениями в законодательстве.

Аттестация длилась полтора часа. И в течение всего этого времени я стояла. Примерно через час я почувствовала себя нехорошо – у меня ишемическая болезнь сердца, в течение нескольких лет я ежедневно принимаю бета-блокаторы. Я вышла принять таблетки, от которых очень сушило во рту, и я уже не могла отвечать на вопросы, иначе пришлось бы вызывать «скорую»…

Я обязательно пойду в суд и буду отстаивать свои права. Я борюсь не столько за то, чтобы иметь право работать. Я хочу, чтобы моим детям и внукам не было за меня стыдно.

Марина КОКТЫШ.

РАКУРС

Каб скончыць будаўніцтва спецбальніцы, не хапае 5 мільёнаў долараў?

Амаль такая сума – 9,6 мільёна беларускіх рублёў – па рашэнні дэпутатаў Мінскага гарадскога Савета будзе дадаткова выдзелена ў бягучым годзе на ўзвядзенне медыцынскага клінічнага цэнтра ў Ждановічах.

Там, як вядома, будуецца спецбальніца для чыноўнікаў. І да канца гэтага года медцэнтр павінен быць уведзены ў эксплуатацыю. Хаця, варта адзначыць, што ў 2014 годзе, калі стала вядома пра планы такога будаўніцтва, называўся іншы тэрмін яго заканчэння – май 2016-га. Пазней ён быў перанесены на снежань 2017 года. То бок хібы здараюцца нават там, дзе работы праходзяць пад наглядам Галоўнага ўпраўлення капітальнага будаўніцтва Кіраўніцтва спраў прэзідэнта.

Першапачаткова арыенціровачны кошт медыцынскага аб'екта ў Ждановічах складаў 100 мільёнаў еўра. З дзяржбюджэту планавалася вылучыць толькі 15% ад яго кошту, астатнія сродкі – гэта доўгатэрміновыя замежныя крэдыты.

Але, відаць, грошай, не хапіла. 9,6 мільёна беларускіх рублёў, напэўна, пойдуць на аздобныя работы, таму што закупка сучаснага медыцынскага абсталявання – гэта зусім іншы артыкул выдаткаў. Сёння адзін сучасны нямецкі тамограф каштуе каля 2 мільёнаў долараў.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ТЫМ ЧАСАМ

У Бабруйску збіраюць грошы на рамонт дзіцячай бальніцы

Бабруйскі гарвыканкам заклікае гараджан і грамадскія аб'яднанні ўключыцца ў дабрачынны марафон.

На рэканструкцыю дзіцячай бальніцы патрабуецца 8.156.000 рублёў, альбо крыху больш за 4 млн долараў. Але ж акрамя капітальнага рамонту с заменай усіх інжынерных сетак медустанове патрабуецца і новае абсталяванне: для эндаскапічных даследаванняў і ультрагукавой дыягностыкі, стэрылізацыйная апаратура, а таксама сучасны рэанімабіль.

Бабруйскі гарвыканкам заклікае гараджан і грамадскія аб'яднанні ўключыцца ў дабрачынны марафон.

У філіяле №703 ААТ АСБ «Беларусбанк» адкрыты дабрачынны рахунак BY91 AKBB 36421009023547100000, БИК AKBBBY21703, на які кожны можа перавесці пасільную грашовую дапамогу.

Бальніца разлічвае, што за грошы, сабраныя падчас дабрачыннай акцыі, зможа набыць новы рэанімабіль.

Дарэчы, у бухгалтэрыі бальніцы Naviny.by паведамілі, што на раніцу 15 верасня на дабрачынным рахунку было сабрана 2228 рублёў. Плюс яшчэ 980 рублёў пералічылі з асабістых сродкаў работнікі Бабруйскага гарвыканкама.

ОБРАТНАЯ СВЯЗЬ

Ипэшников могут освободить

от уплаты взносов в Фонд социальной защиты населения

Не полностью, а только на период, когда они ухаживают за инвалидами или престарелыми

На днях министр труда и соцзащиты Ирина Костевич провела личный прием граждан. В пресс-службе правительства рассказали, что к министру обратился индивидуальный предприниматель из Барановичей: он не мог платить взносы в ФСЗН из-за невозможности работать в связи с уходом за инвалидом первой группы.

Мужчина в 2015 году оказался в очень сложной жизненной ситуации, когда тяжело заболела его мать. Он был вынужден оставить свой частный бизнес и ухаживать много месяцев за лежачим близким человеком. В течение этого периода росла задолженность перед Фондом социальной защиты населения, к нему был предъявлен иск на общую сумму порядка 2 тысяч рублей.

В марте текущего года мужчина подал заявление о ликвидации ИП. Он отказывается выплачивать задолженность: «*У меня нет денег, чтобы оплатить этот долг. И меня возмущает несправедливость по отношению к таким, как я, предпринимателям, которые оставили работу из-за необходимости ухода за угасающими близкими. Почему женщина – индивидуальный предприниматель в случае ухода за ребенком в возрасте до 3 лет освобождается от уплаты взносов в ФСЗН и получает государственное пособие, а человек, который ухаживает за взрослым больным родственником, не имеет права на пособие по уходу за инвалидом и обязан еще платить взносы?*»

Ирина Костевич признала, что ситуация сложная, неоднозначная. «*У каждого человека есть долг перед своими родителями. Вы этот человеческий долг выполнили достойно, ваша мама могла бы гордиться, что вырастила такого преданного сына. Но есть и обязанности гражданина перед государством – одно не исключает другого,* – отметила министр. – *Ситуация, в которой вы оказались, очень тяжелая и психологически, и физически, и материально. Нельзя не посочувствовать... Вместе с тем у вас была возможность поступить в соответствии с действующим законодательством, своевременно выполнив необходимые процедуры, чтобы уменьшить сумму задолженности*».

Ирина Костевич считает, что после смерти матери заявителю надо было начинать работать и постепенно выплачивать накопившийся за 2015-й и 2016 годы долг, а не ликвидировать ИП. Но мужчина наотрез отказывается возрождать прежний бизнес при сложившихся условиях, просит помочь ему с ликвидацией задолженности. Министр выказала готовность оказать ему содействие в трудоустройстве через Барановичский городской центр занятости населения, а также вернуться к рассмотрению вопроса о задолженности.

Она отметила, что в настоящее время разрабатывается проект документа об освобождении индивидуальных предпринимателей от уплаты взносов в ФСЗН за периоды неосуществления ими своей деятельности на основании подтверждающих налоговыми или регистрирующими органами сведений о таких периодах. Также будет проработан вопрос об освобождении индивидуального предпринимателя от уплаты взносов в ФСЗН в период приостановления предпринимательской деятельности в связи с уходом за лицом, достигшим 80-летнего возраста и нуждающимся в постоянном уходе, или инвалидом первой группы – по аналогии с индивидуальными предпринимателями, ухаживающими за ребенком в возрасте до 3 лет.

СКАЗАНА

Валерый МАЛАШКА, міністр аховы здароўя:

«Кошты на лекі знізяцца ад 10 да 60 працэнтаў»

Як вядома, падчас візіту А.Лукашэнкі ў Індыю было дасягнута шмат дамоўленасцяў і падпісаны шэраг пагадненняў. У тым ліку і ў сферы фармацэўтыкі. Міністр аховы здароўя Валерый Малашка ў тэлепраграме «Контуры» заявіў, што з індыйскімі вытворцамі заключаны дагаворы на «*пастаўку субстанцый для нашых фармацэўтычных прадпрыемстваў*» і на трансфер медыцынскіх тэхналогій.

– *Уводзячы індыйскага вытворцу на беларускі рынак, мы ў разы зніжаем кошт арыгінальных лекавых прэпаратаў, якія пастаўляюць, у прыватнасці, еўрапейскія кампаніі,* – заявіў Малашка.

– Гэта значыць, мы паніжаем цэны на беларускім рынку лекаў? – удакладніў вядучы.

– *Менавіта так,* – адказаў міністр.

Паводле слоў Малашкі, кошты на асноўныя наменклатуры лекаў знізяцца ад 10% да 60%.

– *Адзінае, трэба разумець, што гэта не цана сёння прэпарата ў аптэцы,* – растлумачыў міністр. – *У верасні-кастрычніку гэта значнае зніжэнне кошту адчуецца менавіта ў аптэках. Зніжэнне будзе ісці паступова, але яно будзе значным і істотным*".

Ігар ЗАЛЕСКІ.

БЕЗ КУПЮР



Александр ВОЙТОВИЧ:

«Науке нужно отдаваться полностью!»

На четвертый квартал этого года в Беларуси запланирован II Съезд ученых Беларуси. Точная дата пока не назначена, но известно, что мероприятие продлится два дня.

Главой оргкомитета по проведению съезда стал вице-премьер Владимир Семашко. Также в оргкомитет вошли представители правительства, Национальной академии наук и других профильных ведомств. Сообщается, что во Втором съезде ученых Беларуси примут участие 2,1 тысячи делегатов.

Почему умнейшие люди страны собираются на съезд раз в десять лет?

Сколько зарабатывают академики?

Почему сегодня в науку идет много женщин?

Об этом и не только «Народной Воле» рассказал экс-глава Академии наук академик ***Александр Войтович.***

– Александр Павлович, чего лично вы ждете от II Съезда ученых?

– Первый съезд ученых прошел совершенно безрезультатно, поэтому есть некоторая тревога, что и второй может быть таким же. Никаких серьезных решений не было принято, проблемы, о которых говорили тогда, актуальны и сегодня. Ничего не изменилось, к сожалению…

У нас по-прежнему отсутствует четкая государственная политика научно-технического развития страны. Сегодня очень плохая ситуация с кадрами в науке. Молодежи мало. Те, кто имеет способности, здесь не задерживаются – получив определенные знания, степень кандидата наук, стремятся уехать за границу.

Зарплаты в науке исключительно низкие! Это основной фактор, из-за которого молодые люди не хотят идти в науку. Молодежь не видит перспектив жизни. Надо строить жилье, обеспечивать семью, а при нынешних зарплатах это невозможно. Поэтому престиж науки стал очень низким. И как следствие этого – во многих институтах Академии наук теперь директорами являются кандидаты наук. Хотя раньше было требование – только доктор! Кандидат наук во многих случаях не может вести за собой научный коллектив. Хорошо, когда институтом руководит человек высокого научного уровня, понимающий, куда стремиться, на что делать упор. Многие кандидаты наук, к сожалению, не в состоянии решать такие задачи.

Еще один отрицательный, на мой взгляд, результат кадровой проблемы – феминизация науки. Например, раньше в Институте физики был преимущественно мужской коллектив. Были и женщины-ученые хорошего научного уровня, но немного. Да и вообще, строго говоря, в мире среди женщин было мало выдающихся физиков, Нобелевских лауреатов – пара человек. Я не хочу сказать, что женщины по своему уровню ниже мужчин, просто женщина другим занята…

– Ну а как же, например, Мария Склодовская-Кюри?

– Она всю свою жизнь посвятила науке. А большинство женщин так не могут. Вот пришли вы работать в институт, затем родили ребенка и на три года – в декрет. За годы, на которые вы выпали из профессии, наука ушла вперед. Значит, выходя из декрета, приходится фактически все начинать с нуля. Появится второй ребенок – все повторится. Масса времени и мыслей у женщин уходит на дом и семью – от этого никуда не денешься. И я так говорю не потому, что у нас плохие женщины, просто у них роль в обществе такая…

– Поэтому в последнее время много говорят о гендерном равенстве, о том, что отцы тоже должны уходить в декрет, что женщины и мужчина, занимая одни и те же должности, должны получать одинаковую зарплату, потому что выполняют одну и ту же работу…

– У нас в Институте физики среди приходящих молодых сотрудников процент женщин сейчас намного выше, чем был еще лет 10 назад. Я считаю, это проблема. И если в гуманитарных науках и раньше было много женщин, то в физике подобного никогда не наблюдалось.

А знаете, чем обусловлен приход женщин в науку? Плохими зарплатами. Они соглашаются работать даже за такие деньги. Возможно, потому, что мужья хорошо зарабатывают, а они довольны своим статусом. А вот парней такая зарплата совершенно не удовлетворяет. Они понимают, что не прокормят ни себя, ни семью.

– Да, а женщины идут на любую работу, которая может принести хоть какой-то заработок. И таких работ у них может быть две-три…

– Я вспоминаю у нас только одну женщину-академика – больше нет! Женщины меньше достигают в науке, потому что они не могут раствориться в науке до такой степени, которая обеспечивает достижения. А науке нужно отдаваться полностью! Приходишь домой, ложишься спать и думаешь, как ту или иную проблему решить. А то и среди ночи просыпаешься, что-то записываешь.

Еще проблема – изношенная, старая приборная и аппаратная база в науке. Мы в этом смысле голодаем. Вот мне нужно вести измерения, а приборов нет! В Беларуси есть несколько электронных микроскопов, но нет специалистов, которые занимаются кристаллическими наноструктурами. Мне удалось наладить сотрудничество с испанскими коллегами, пересылаю образцы, они выполняют необходимые замеры, мы с ними общаемся по интернету. Конечно, на это уходит немало времени.

– Ну и пересылка – дорогое удовольствие. Расходы какие!

– Я стараюсь свой образец передать всякими удобными путями: кто-то в командировку или на конференцию едет – прошу, чтобы взяли.

– А дорого стоит электронный микроскоп?

– Да, это современное дорогое оборудование. Думаю, сотни тысяч – миллион долларов, зависит от характеристик и комплектующих. Раньше в Институте физики была масса спектрометров, масса всякого нового оборудования, а теперь почти ничего. Положение очень тяжелое!

Нужно измерить свечение наноструктур на сканирующем конфокальном лазерном микроскопе – я нашел такую возможность в Иркутске. Вот так приходится крутиться. Так еще учтите, что мне проще это сделать, чем другим, меня многие знают! А как остальные крутятся – не представляю...

– Александр Павлович, первый съезд ученых состоялся 10 лет назад. Как думаете, может, чаще нужно собираться умнейшим людям страны?

– Ну а какой смысл, если результатов все равно нет? Подготовка съезда – это огромный расход времени, интеллектуального ресурса, финансов. И ради чего? Проблемы, которые есть в науке, все равно на съезде не решаются. Достаточно обсудить, осознать, вычленить их и составить программу, что и как делать. На съезде такую программу не составишь. А поговорить можно и без съездов – мы все знаем наши болевые точки.

А съезд... В Советском Союзе раньше регулярно съезды колхозников проводили – первый, второй. А сельское хозяйство как было отсталым, так и оставалось…

– На первом съезде ученых Александр Лукашенко высказал много критики в адрес Академии наук. Самый главный упрек, пожалуй, был в том, что власть не видит большой помощи от ученых, а те предложения, которые поступают, по его словам, не всегда глубоко проработаны…

– Все как было, так и осталось. Так что все упреки можно переписать из его тогдашнего выступления, и они будут актуальны и сегодня. Но, с другой стороны, не стоит думать, что наука и ученые – это панацея в решении проблем. Основные беды у нас в стране не оттого, что ученые слабо работают. Эти проблемы от управленцев самого высокого уровня, от законодательной базы, от системы, которая выстроена в стране.

Дай Бог, конечно, чтобы второй съезд ученых оказался результативным, чтобы после съезда были выработаны программы, в которых предусматривалось бы решение проблем в науке и научно-технической сфере.

Вот конкретный пример, который можно обсудить, – электромобиль, о котором все говорят. Конечно, со временем на них пересядет весь мир, будут автобусы с электромоторами, грузовые автомобили и прочее. К этому надо быть готовым. Но я считаю, что мы не потянем этот легковой электромобиль, потому что в мире есть фирмы, которые продвинулись в этом вопросе намного дальше нас. И какова должна быть наша политика при таком раскладе? Думаю, необходимо искать пути сотрудничества с этими фирмами, но при существующей системе даже это очень непросто сделать.

– Меня, честно говоря, еще смутила озвученная стоимость белорусского электромобиля. За эти полтора десятка тысяч долларов можно купить автомобиль известного бренда, к которому полно деталей (и новых, и бэушных), и в случае поломки не будет особых проблем.

– У нас не будет рынка сбыта для этого автомобиля, вот в чем вопрос! Можно, конечно, закрыть границы и заставить людей покупать только белорусский электромобиль, но это уже невозможно сделать… Поэтому слушаешь все эти разговоры и думаешь: ну почему все с серьезным видом говорят о том, чего не будет? Ну не захватим мы даже маленький сегмент этого автомобильного рынка!

Мы уже фактически потеряли телевизионное производство. В начале 1990-х годов была хорошая база для производства телевизоров, а сейчас – ну у кого стоит белорусский телевизор? Все стараются купить импортный. Мы потеряли рынок, потому что в свое время не сделали необходимых организационных шагов для обновления технологий и завоевания зарубежных рынков. И разве ученые в этом виноваты?

– Мне кажется, у нас в стране очень мало авторитетных ученых, которые могут спокойно и аргументированно ответить на все упреки Лукашенко. А может, я ошибаюсь и на съезде как раз кто-то и рискнет?

– Человеческая сущность такова, что люди приспосабливаются к любым условиям, чтобы выжить. И ученые в данном случае – не исключение. Чувство страха присуще всем.

– Так а чего академикам-то бояться? Статус, материальный достаток есть, а мозги не отберут…

– «*Няма таго, што раньш было!*» *(Смеется.)* Статус далеко не тот, что был. А о материальном достатке сами судите. Академику, заведующему лабораторией, отработавшему 100 процентов рабочих часов, начислено за месяц 852 рубля. И это вместе с доплатой за академическое звание!

А что касается страха, то… У каждого есть свои болевые точки: работа, карьера, семья и т. д.. Поэтому и молчат... Но давайте закончим на мажорной ноте: мозги действительно не отберут, а значит, есть надежда на перемены!

Марина КОКТЫШ.

ДАТА

…І стала «Пагоня» дзяржаўным гербам Беларусі

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

«Пазьняк папрасіў мастакоў – Яўгена Куліка, Міколу Купаву, Аляксея Марачкіна, Уладзімера Крукоўскага, Лявона Бартлава ды іншых – распрацаваць эталон герба і сцяга, – узгвадвае ў сваёй кнізе «Дзевяноста першы» палітык Сяргей Навумчык. – *Мастакі-франтаўцы разам з нашымі гісторыкамі зрабілі выставу, прысвечаную гісторыі «Пагоні» і бел-чырвона-белага сцяга. І калі дэпутаты прыехалі на сесію, у фае перад Авальнай залай яны ўбачылі стэнды, на якіх была адлюстравана гісторыя нацыянальных сімвалаў, пачынаючы ад Грунвальдскай бітвы. Стэнды размясцілі па перыметры вакол калон, і дэпутаты гэтак шчыльна іх атачылі, што ў першыя хвіліны я не мог прабіцца скрозь сцяну цікаўных.*

Але яшчэ перад тым, як прыйсці ў Дом урада, дэпутаты ўбачылі бел-чырвона-белы сцяг над будынкам Мінскага гарсавета: ужо дзейнічала ягоная пастанова, што нацыянальны сцяг у сталіцы выкарыстоўваецца нароўні з дзяржаўным сцягам БССР, усталёўваецца ў зале пасяджэнняў і на будынку гарсавета.

Усім дэпутатам былі раздадзены заключэнні навуковага савета Інстытута гісторыі і прэзідыума Акадэміі навук БССР з рэкамендацыямі прыняць нацыянальныя сімвалы ў якасці дзяржаўных (тут пастараліся Зянон Пазьняк і Валянцін Голубеў, якія працавалі ў згаданым інстытуце).

Магчыма, ні да воднага пытання (апроч, зразумела, незалежнасці) не рыхтаваліся мы так грунтоўна, ніколі так дакладна не вывяралі расклад у Авальнай зале, як цяпер, калі прымалі сімволіку».

Пасяджэнне Вярхоўнага Савета 19 верасня 1991 года было напружаным. Усю старанна падрыхтаваную тактыку апазіцыі амаль што парушыў старшыня камісіі па пытаннях адукацыі, культуры і захавання гістарычнай спадчыны **Ніл Гілевіч**. У сваім выступленні ён нечакана рэзка раскрытыкаваў камуністаў і персанальна тагачаснага стыршыню Вярхоўнага Савета Мікалая Дземянцея. Крыху згладзіла сітуацыю рэзананснае выступленне народнага дэпутата **Георгія Таразевіча**, тэсізы для якога напісалі Алег Трусаў і Зянон Пазьняк, бо Таразевіч успрымаўся як «свой» сярод наменклатуры. Але ж не згодныя з прыняццем нацыянальных сімвалаў у якасці дзяржаўных скарысталі парушаны баланс і пачалі прапаноўваць адкласці канчатковае рашэнне на «пасля» – у прыватнасці, гэта была квазітэма выступленняў Міхаіла Марыніча, Пятра Пракаповіча ды Аляксандра Лукашэнкі.

Пасля доўгай слоўнай перапалкі галасаванне ўсё ж было праведзена. Вынік адмоўны: за сцяг прагаласаваў 201 дэпутат, а трэба 231. Выйсце з сітуацыі прапанавала намеснік міністра юстыцыі **Валянціна Падгруша.** Яна заўважыла, што канстытуцыі шмат якіх дзяржаў не ўтрымліваюць апісанне дзяржаўных сімвалаў, і прапанавала выключыць артыкул 168 з тагачаснага галоўнага закона. Пры такім раскладзе рашэнне можна было прыняць простым галасаванннем: не канстытуцыйнай большасцю ў 231 голас, а простай – у 173. Заканадаўчая камісія пагадзілася з прапановай, і падчас другога галасавання «Пагоня» і бел-чырвона-белы сцяг былі зацверджаны ў якасці новых дзяржаўных сімвалаў.

Адразу пасля пасяджэння паўстала пытанне аб стварэнні эталонаў дзяржаўнай сімволікі. Для гэтага 4 кастрычніка была зацверджана спецыяльная камісія, у склад якой увайшло больш за 20 чалавек на чале з дэпутатам Алегам Трусавам.

«Пагоня» і бел-чырвона-белы сцяг праіснавалі ў статусе дзяржаўных сімвалаў амаль чатыры гады. Па ініцыятыве першага прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі 14 мая 1995 года адбыўся рэферэндум, вядомы сваім вектарам на зварочванне беларусізацыі грамадства. На народнае галасаванне было вынесена чатыры пытанні, адно з іх – пра дзяржаўную сімволіку. Трэба адзначыць, што сама фармулёўка «Ці падтрымліваеце Вы прапанову аб устанаўленні новых Дзяржаўнага сцяга і Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь?» магла заблытаць грамадзян, бо выяў прапанаваных сімвалаў на бюлетэнях не было. «За» прагаласавалі 75,1% ад тых, хто галасаваў, «супраць» – 20,5%.

Ёсць спадзяванне, што нацыянальна-гістарычная сімволіка ўсё ж вернецца ў нашай краіне.

Вольга ПАЛЕВІКОВА.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
19 ВЕРАСНЯ 2017 г.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Як быццам на горад насунуўся голад…

У Мінску ў Дзень горада бясплатна раздалі вялізны торт – пачаставалі пяць тысяч чалавек. З-за ажыятажу давялося задзейнічаць АМАП…

У народа, скажам прама,
Сёння радасці няшмат:
Дом, сям'я, работа, крама…
Не хапае людзям свят!
І таму зусім дарэчы
"Фэст" адбыўся гарадскі,
Дзе забавы для малечы,
Дзе ўздыхнулі мінчукі.
Танцавалі, пелі песні
На пляцоўках і са сцэн…
Толькі ўсё ж малюнак прэсны,
Як няма ніякіх змен.
Дык каб свята гарадскога
Памяняць крыху абрыс,
Для малога і старога
Хтось рашыў зрабіць сюрпрыз.
Ноч не спалі кулінары
І спяклі вялізны торт.
(Кожны з іх, напэўна, марыў,
Што паб'юць яны рэкорд.)
А хацелі колькі люду
Тортам тым пачаставаць?
Не, не ўсіх – хлусіць не буду,
Ды не менш чым тысяч пяць.
Хай, маўляў, жуе заўзята
Люд дарунак шчодры наш!
Як прывезлі торт на свята,
Дык узнік ажыятаж.
Людзі хлынулі натоўпам,
Быццам іх праспешваў чорт,
Хоць ніхто не ведаў толкам,
Раздаюць пірог ці торт.
Нехта лез цераз галовы,
Хтосьці пёрся напралом
І, падобна, быў гатовы
Трушчыць косці кулаком.
Нават дзед стары з кульбакай
Прабіраўся скрозь натоўп.
Праўда, ён перад атакай
Тым, хто спераду, натоўк.
Як таранам, маладзіца
Пышным бюстам слала гаць,
А бабулька, як ваўчыца,
Спрабавала ўсіх кусаць.
Дзеткі, быццам парасяткі,
Каб адведаць той пірог,
Папаўзлі – і анігадкі! –
У дарослых паміж ног.
Сцэн такіх не бачыў горад!
Да смакоцця лез народ,
Быццам кожны зведаў голад,
Не вячэраў цэлы год.
Паявіліся б ахвяры,
Бы ў метро калісьці, каб
На падмогу кулінары
Не паклікалі АМАП.
Цяжка нават і спецназу
Націск вытрымаць такі.
І, вядома, не адразу
Сталі ў чэргі мінчукі
Ля спартыўнага палаца.
Выціраў маёр чало:
– А з нацдэмамі спраўляцца
Нам, бадай, лягчэй было…
* * *
А якую потым яву
Назіралі б мы, каб там
Нашым людзям на халяву
Налівалі па сто грам?..

ПАЗІЦЫЯ

Сядзець ціха дома?

Я не згодны з Сяргеем Высоцкім, які заклікаў не ўдзельнічаць у акцыі, прапанаванай Мікалаем Статкевічам. Гэта, лічу, з боку Высоцкага правакацыя, адказ ад барацьбы за ўладу, за свабоду Айчыны.

Свабоды без змагання не бывае. Калі нехта гэтага не разумее, то што ён можа прапанаваць? Сядзець ціха дома і не выходзіць на плошчу? Не выступаць супраць беларуска-расійскіх вучэнняў?

Не, нейкая незразумелая пазіцыя ў такіх спадароў.

Алесь ЗАРАНОК.
г.Калінкавічы.

З НАГОДЫ

Не, не быць мне байкерам

Даведаўшыся, што ў мінулыя выхадныя адбудзецца закрыццё байкерскага сезона, падумаў, што, можа, варта было б далучыцца да гэтага руху. Тым больш што правы на ваджэнне матацыкла ёсць.

Праўда, калі пацікавіўся, колькі каштуе прыстойны "двухколавы сябра", на якім не сорамна было б праехацца з ветрыкам, жаданне стаць байкерам рэзка пайшло на спад. Не кажу ўжо пра дызайнерскі Harley ад Джэка Армстранга за 2–3 мільёны долараў альбо рарытэтны Porcupine за 750 тысяч "зялёных". Нават "танны" турыстычны Harley Davidson Touring Electra Glide Classic FLHTC за 30 тысяч долараў для мяне купіць праблематычна.

Тым не менш, як сказаў падчас закрыцця байкерскага сезона кіраўнік МУС Ігар Шуневіч, які браў удзел у мерапрыемстве, "матацыкл – гэта мара любога нармальнага чалавека".

А закрыццё мотасезона, як вядома, прайшло таксама нармальна – у ім у мінулую суботу ўзялі ўдзел каля сямі тысяч байкераў з 15 краін.

Сяргей НІКАНОРАЎ, мінчанін.





ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Лебедзь, рак і шчупак?

Як я зразумеў з публікацыі ў "Народнай Волі", дэпутат Алена АНІСІМ і яе паплечнікі будуць рэгістраваць прыватны Нацыянальны ўніверсітэт. Калега Анісім па парламенце Ігар МАРЗАЛЮК выступае за тое, каб нацыянальным, беларускамоўным стаў БДУ, каб там разам з рускамоўным навучаннем паралельна існавалі беларускамоўныя патокі па ўсіх спецыяльнасцях. А ёсць жа яшчэ ідэя Аляксандра МІЛІНКЕВІЧА: год таму, здаецца, ён заявіў, што ставарае дыстанцыйны беларускамоўны ўніверсітэт. Атрымліваецца, што замест таго, каб аб'яднацца, гэтыя паважаныя людзі займаюцца стварэннем розных ВНУ?

А.Коваль, Мінскі раён.

Так, паразуменне і адзінага распрацаванага плана дзеяння па рэалізацыі такой вельмі важнай для Беларусі ідэі, як стварэнне Нацыянальнага ўніверсітэта з беларускай мовай навучання, на жаль, не адбылося.

Што тычыцца Аляксандра Мілінкевіча, то ён некалі ўваходзіў у аргкамітэт па стварэнні Нацыянальнага ўніверсітэта разам з Аленай Анісім, старшынёй ТБМ Алегам Трусавым, дырэктарам ліквідаванага ўладамі Беларускага гуманітарнага ліцэя Уладзімірам Коласам, мастаком Міколам Купавам і іншымі грамадскімі і палітычнымі дзеячамі.

Паводле слоў Алены Анісім, Мілінкевіч *"зараз працуе на іншую ідэю – дыстанцыйнае навучанне – і адышоў ад нашых спраў"*.

Пра свае планы стварыць інтэрнэт-універсітэт Аляксандр Мілінкевіч заяўляў яшчэ ў 2015 годзе, расказваў, што робіцца гэта з той мэтай, каб беларускія спецыялісты, людзі з вышэйшай адукацыяй маглі давучвацца, атрымліваць еўрапейскія дыпломы, не пакідаючы краіну. Падрыхтоўка будзе весціся па такіх спецыяльнасцях, як публічная палітыка, фінансы, эканоміка, мясцовае самакіраванне. *"Трэба рыхтаваць кадры, якія змогуць працаваць у Беларусі пасля трансфармацыі, у часы рэформаў*, – кажа Мілінкевіч і агучвае тое, што зроблена: – *Падрыхтавана канцэпцыя, аргплан, бізнес-план, праграмы курсаў. Цяпер самае галоўнае – стварыць платформу, якая будзе складацца з модуляў, з прадметаў. Гэта даволі дарагая і няпростая справа"*.

Сапраўды, чаму свае высілкі Аляксандр Мілінкевіч не накіраваў на стварэнне сталага Нацыянальнага беларускамоўнага ўніверсітэта?

– Калі мы кажам пра Нацыянальны ўніверсітэт, – тлумачыць сваю пазіцыю Аляксандр Уладзіміравіч, – то перадусім думаем пра мову навучання. Лічым, што калі будзе беларуская мова, то моладзь, студэнты будуць бліжэй да беларускай самасвядомасці, культуры і г.д. Безумоўна, гэта вельмі важна. Але ў адукацыі акрамя гэтай мэты ёсць і іншыя – змест навучання, напрыклад. Таму я лічу, што адначасова могуць рэалізоўвацца розныя праекты. Чаму гэта кепска? Але, канешне, важна, каб гэтыя праекты паміж сабой каардынаваліся, сустракаліся іх выканаўцы і спрабавалі супрацоўнічаць. Адзін праект можа дапаўняць іншы. І я буду падтрымліваць стварэнне Нацыянальнага ўніверсітэта, пра што казаў паважанай спадарыні Алене Анісім, буду выкладаць у гэтай навучальнай установе, але ў той жа час буду займацца і сваім праектам. А там усё будзе не толькі беларуская мова навучання, але і англійская, і польская, і французская.

– Але ці не стане так, як у Крылова: кожны будзе цягнуць воз у свой бок, і ў выніку ні ў кога нічога не атрымаецца? Можа, спачатку трэба аб'яднацца, адкрыць Нацыянальны ўніверсітэт, а потым ужо на яго базе стварыць дыстанцыйныя курсы?

– Так не атрымаецца. Беларускае заканадаўства, многія іншыя рэчы не дазволяць.

Не абавязкова ўсіх заганяць у адзін лагер, і гэты лагер будзе выпрацоўваць адзіную мадэль. Галоўнае, каб мы ўсе сустракаліся і спрабавалі дапаўняць адзін аднаго.

– Але з боку выглядае, што ідзе нейкая балбатня і ўсё робіцца дзеля птушачкі…

– Кожны чалавек мае права рэалізоўваць свой праект. Не лічыце, што гэта кепска. І паправаць зараз, што ўсе мы павінны падтрымліваць адзін праект… Нельга сёння ўсіх у адной калоне, па адным падручніку весці наперад. Трэба развіваць розныя тэндэнцыі, і добра, што мы гэта робім адначасова, у супрацоўніцтве.

– Калі ваш праект будзе завершаны? Хто вашы партнёры?

– Пакуль рана, не хачу расказваць пра мары. Калі будзе нагода сказаць нешта канкрэтнае – адразу збяром прэс-канферэнцыю.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ПРЫНЦЫП НА ПРЫНЦЫП

Не за тымі ганяецеся, спадары падаткавікі!

Напярэдадні выхадных сустрэў даўнішняга знаёмага. Пытаюся:

– Дзе адпачываць будзеш у суботу і нядзелю?

– Пра які адпачынак ты гаворыш!.. У мяне яшчэ бульба ў вёсцы не выбрана, – чую ў адказ.

Ведаю Міхаіла Пятровіча як добрага гаспадара. У мінулыя гады, помню, ён яшчэ ў першыя дні верасня, вяртаючыся з роднай вёскі, якая прытулілася ля ціхай рачулкі на стыку Мінскай і Віцебскай абласцей, тэлефанаваў мне і хваліўся тым, што сабраў усю бульбу і цяпер можа не хвалявацца, што прыхопяць замаразкі. А сёлета ўжо другая палова верасня, а клубні ляжаць у зямлі. У чым справа?

– А ў тым, што падатковая інспекцыя напалохала вяскоўцаў, якія маюць уласныя невялічкія трактары з бульбакапалкамі, – патлумачыў мне Пятровіч. – Запатрабавала: перш чым камунебудзь аказваць паслугу, заплаці падатак, і немалы…

У вёсцы, у якой майму знаёмаму засталося бацькоўскае падворʼе, налічваецца ўсяго пару дзясяткаў двароў. І калі нехта з маючых трактар з бульбакапалкай раскапае дзесяць-пятнаццаць барознаў – вялікіх грошай не атрымае. Часцей за ўсё разлік будзе па прынцыпе "паслуга за паслугу": ты мне пару гадзін у агародзе дапаможаш, а я цябе ў іншым выручу.

А тут чалавек атрымлівае з падатковай інспекцыі грозную паперу: плаці грошы і толькі потым можаш выехаць на трактары са свайго двара. Скажыце, ці ж не дурасць гэта? Пра які "левы" заробак можа ісці гаворка ў вёсцы, дзе ўсяго з пару дзясяткаў гаспадарак? Адзін чалавек да зімы будзе корпацца ў барознах, калі яму не дапамагчы тэхнікай. І потым – сяляне ва ўсе вякі ў гарачую пару года гуртом накідваліся на работу: сёння зробяць у аднаго, заўтра – у другога, паслязаўтра – у трэцяга… Калі мець на ўвазе "ўльтыматум" падаткавікоў, то цяпер бойся нават зайсці ў двор суседа. Дзякуючы нейкае!

Я разумею сітуацыю, калі вакол Мінска тысячы катэджаў багатых людзей і ў іх гадамі працуюць так званыя шабашнікі, якія зарабляюць шалёныя грошы, карыстаюцца ўсімі камунальнымі, транспартнымі, медыцынскімі і іншымі дзяржаўнымі выгодамі, а падаткаў не плацяць. Вось за імі і ганяйцеся, спадары фіскальшчыкі. А ад тых, хто па-суседску мог бы дапамагчы выкапаць бульбу майму знаёмаму Міхаілу Пятровічу, адчапіцеся!

Андрэй СІДАРЭНКА.
Мінск.

ЗАДУМАЕМСЯ...

Раней такога вар'яцтва не было

Чытаю іншы раз газеты, гляджу тэлевізар, і ў душы ўсё абрываецца. Што творыцца ў нас і наогул на белым свеце! Бацька гвалціць дачку, сын забівае маці, муж рэжа на кавалкі жонку… Ці ж можна было ўявіць такое вар'яцтва гадоў 40–50 таму?

У дзяцінстве я жыла ў вёсцы. Дык калі здаралася ў нейкай сям'і сварка, то гэта было ганьбай для кожнага яе члена. Людзі ладзілі паміж сабой, паважалі адзін аднаго, будавалі адносіны зыходзячы з хрысціянскай маралі…

Сённяшняя разбэшчанасць многіх грамадзян, бескультур'е, амаральнасць прыводзяць да крымінальных учынкаў, пра якія некалі і падумаць нельга было. Праблема, ды яшчэ якая! Шкада, што ўлады аб гэтым не задумваюцца і, лічу, рашучых захадаў па яе вырашэнні не прымаюць.

Вольга КАНЦАВАЯ, маці пяці дзяцей.
Магілёў.

МНЕНИЕ

Россия на встречном курсе с айсбергом?

С большим интересом прочитал материал Леонида Злотникова «Россия: светлое будущее не просматривается» («НВ» за 8 и 11 августа). Для принятия правильных решений и в политике, и в экономике очень важны аналитические публикации о стране, от которой во многом зависит наше благополучие. Тем более что за два последних десятилетия было сделано все возможное, чтобы поставить Беларусь в большую зависимость от России.

И что мы видим? В Беларуси нет нефти и газа, бриллиантов и золота, нет и залежей минералов (кроме калийных солей); у нас неэффективная командно-административная система, а зарплата всего в 1,6 раза ниже российской. Не надо также забывать, что у определенной части россиян зарплаты просто басносл овные. Злотников приводит пример с зарплатой друга Путина, руководителя госкомпании «Ростех» Чемезова в 14,7 млн долларов в месяц. И он, бедный, только на девятом месте в рейтинге зарплат российских госслужащих. Так что зарплата рядовых россиян не очень отличается от нашей. Она в 2 раза ниже, чем в Эстонии, в 1,4 раза – чем в Литве. Там тоже нет нефти и газа.

Эти примеры говорят о низкой эффективности управления страной. Там все превращается в проблему. Оформить в собственность дачные участки – проблема, прикрыть возможность нелегальной продажи алкоголя, частного извоза – проблема, ликвидировать очереди в госучреждениях – проблема, обманутые дольщики – вечная проблема. Даже у нас многие из этих проблем успешно решены: нет проблем оформить в собственность дачный участок и садовый дом, нет «паленой» водки, частным извозом заниматься крайне опасно, застройщики-кидалы сидят в тюрьмах.

Согласно исследованию ведущей международной консалтинговой компании Knight Frank, за последние 13 лет Россию покинули 20 тысяч долларовых миллионеров и миллиардеров. Из них 6 тысяч человек уехали только за последние три года. Это очень опасный синдром, если самые активные, состоятельные и образованные люди бегут из страны.

Мне представляется, что руководители соседней страны не сделали никаких выводов из собственной истории. Хотя уже век идет распад Российской империи, и этот процесс, как я понимаю, продолжается.

После свержения самодержавия произошел первый цикл: от империи откололись Польша, Финляндия, балтийские страны. Только залив страну кровью, удалось остановить дальнейший распад. В 1991 году распался Советский Союз, правопреемник Российской империи. В некоторых государствах, входивших в их состав, – Польше, Финляндии, Литве, Латвии, Эстонии, – люди сегодня живут значительно лучше, чем в бывшей метрополии. Большинство государств, ставших независимыми, сделали своим приоритетом европейский путь развития. Никто не хочет возвращения в Советский Союз.

О том, что процесс распада продолжается, вывод делаю хотя бы по тому, что со времен самодержавия в России ничего не изменилось. Работает один и тот же механизм. Россия по-прежнему огромная многонациональная страна. Было самодержавие, оно и осталось. Вместо царя – Сталин, Хрущев, Брежнев. Сейчас – пожизненный самодержец Путин. При нем Дума перестала быть местом для дискуссий.

Российские цари опирались на привилегированное сословие – дворянство, при советской власти кремлевские самодержцы – на номенклатуру, в современной России опора Кремля – олигархи, придворные бизнесмены, силовики, чиновничество – новое дворянство.

Для дворян слово «честь» не было пустым звуком, не было пустым звуком это слово и для большей части представителей советской номенклатуры. Но и в том и в другом случае страна развалилась. Советский Союз просуществовал всего 70 лет. В современной России новое дворянство отнюдь не наделено добродетелью. Для большинства из них слово «честь» – пустой звук, нет никаких моральных рамок. Наоборот, в чести те, кто больше украл у государства. Кичатся своим богатством – позолоченными лимузинами, шикарными особняками, яхтами, недвижимостью за рубежом.

Доля государственного сектора экономики в ВВП России увеличивается, а не наоборот. Какова эффективность управления государственным сектором экономики, Злотников очень хорошо показал на примере госкомпании «Ростех». Нет ни новых автомобилей, ни самолетов. Не видно экспорта высокотехнологичной продукции. Есть только убытки. Нет шансов при таком управлении поднять благосостояние народа хотя бы до уровня Польши или Финляндии.

Разве не видят и не понимают элиты национальных республик ущербность такого пути развития? И видят, и понимают.

Катализатором развала являются войны и международные конфликты.

Впервые распад российской империи произошел после Первой мировой войны. Распад Советского Союза произошел после вторжения в Афганистан и последующих санкций, гонки вооружений, падения цен на нефть. И что, были сделаны выводы? Наоборот. Последние десятилетия в России постоянные конфликты с соседями: сначала Молдова с отторжением Приднестровья, затем – Грузия с отторжением Абхазии и Южной Осетии, затем аннексия Крыма, оккупация и война в Донбассе и Сирии. Итог – международные санкции, которые со временем только усиливаются, падает цена на нефть, раскручивается гонка вооружений.

Мне жаль россиян, среди которых у меня много знакомых. С некоторыми из них я поддерживаю дружеские отношения. И я очень хотел бы ошибиться в своих выводах.

Василий ШЛЫНДИКОВ, экс-депутат Верховного Совета Республики Беларусь.



ТАМ, В УКРАИНЕ...

Театр абсурда

Идет вторая неделя после того, как 10 сентября экс-президент Грузии Михаил Саакашвили со скандалом вернулся в Украину. Чего только не предпринимала украинская власть, чтобы не допустить его возвращения в страну.

26 июля 2017 года, в то время как Саакашвили выехал за пределы Украины, его президентским указом неожиданно лишили украинского гражданства на весьма спорных основаниях. Якобы Михаил Саакашвили не сообщил, что он уголовно преследуется в какой-либо стране. Хотя те, кто давал ему украинское гражданство, прекрасно об этом знали, более того, делали заявления, что эти преследования политически мотивированы. Но тогда им был необходим имидж Саакашвили, чтобы укрепить свою власть и прикрыть им имитацию реформ в Украине.

Лишив его гражданства, представители Петра Порошенко намекали, что в случае возвращения Саакашвили будет экстрадирован в Грузию. Вероятно, пытались напугать таким образом. Кстати, все документы, которые связаны с лишением Михо украинского гражданства, до сих пор не переданы ни самому Саакашвили, ни его адвокатам, несмотря на их требования.

9 сентября в анонсированный Михаилом Саакашвили пограничный пункт Краковец, через который он собирался вернуться в страну, власть направила большое количество силовиков и так называемых «титушек», тем самым показав, что она предпримет все, чтобы не допустить возвращения Саакашвили в Украину.

10 сентября незаконно запретили отправление пассажирского поезда по маршруту Пшемысль–Львов–Киев, на который приобрели билеты Саакашвили, его сторонники и журналисты, а также сотни других граждан, не связанных с этой историей.

10 сентября, после того как экс-президент Грузии, его сторонники и журналисты законным способом пересекли польскую границу, в их паспорта были проставлены соответствующие отметки польскими пограничниками, они были заблокированы уже на украинской территории. Как внезапно оказалось, был заминирован режимный объект – международный пункт пересечения границы Шегини. Но эвакуировать гражданских представители украинских силовых структур почему-то отказались, что дает основание полагать, что минирование – это наспех придуманный способ остановить в принципе законный въезд Саакашвили на территорию Украины.

Итак, была ли необходимость устраивать подобный цирк? С точки зрения некоторых представителей украинской власти – была. Но со стороны это выглядит как очередная глупость украинской власти, подчеркивающая политически мотивированную составляющую и ничего общего не имеющая с верховенством права в Украине.

Власть сразу начала грозить Саакашвили и его сторонникам уголовным преследованием за, как они громко это назвали, прорыв государственной границы. Но по кадрам видно, что Саакашвили и приехавшие со стороны Польши его сторонники и журналисты границу не прорывали. Люди пришли со стороны Украины. Оттеснили цепочку правоохранителей, и в буквальном смысле выдернули экс-президента Грузии из плотного кольца украинских силовиков.

По украинскому законодательству, незаконное пересечение границы – это административное правонарушение. И если нарушение действительно имело место, в случае доказательства этого в суде максимальное наказание, которое могло быть, это штраф или административный арест. Поэтому сейчас власть всячески пытается подвести эту ситуацию под уголовное производство, инкриминируя участникам хулиганство, оказание сопротивления представителям власти и даже то, что якобы по предварительному сговору Саакашвили и его сторонники взялись незаконно перевести через государственную границу Украины журналистов ведущих западных СМИ.

Саакашвили тем временем развил достаточно активную деятельность. В течение недели проведены публичные митинги во Львове, Черновцах (вотчина экс-премьера Арсения Яценюка), Виннице (вотчина президента Петра Порошенко). На митингах Михаил Саакашвили презентовал свою программу действий «Как обустроить Украину за 70 дней». Постоянные брифинги, пресс-конференции, выступления в СМИ, не подконтрольных президентскому окружению.

Всё, что смогла пока сделать власть непосредственно против самого Саакашвили, это с многочисленными юридическими нарушениями вручить административный протокол, в котором он обвиняется в незаконном пересечении границы, и вызвать его в суд.

Чувствуется, театр абсурда будет продолжаться и дальше. Достаточно показательная история, которая лишний раз подчеркивает, что до правового государства Украине еще очень далеко.

Александр ЦЫНКЕВИЧ,
собственный корреспондент газеты «Народная Воля» в Украине.

У НИХ...

В Германии судят людей, не оказавших помощь пенсионеру

В Германии проходит суд над тремя гражданами, не оказавшими помощь пенсионеру, когда ему стало плохо в отделении банка, где расположены банкоматы.

83-летний мужчина упал и сильно ударился головой о кафельный пол, через неделю он скончался.

Упавшего мужчину проигнорировал и еще один посетитель банка, но он сам сказался больным. Лишь пятый человек, заметивший, что старику плохо, вызвал скорую помощь.

В итоге первая помощь была оказана ему лишь через 20 минут после падения.

Всех людей, проигнорировавших больного, опознали по кадрам камер видеонаблюдения.

Немецкое законодательство предусматривает штраф и даже тюремное заключение сроком до года за неоказание экстренной медицинской помощи

НА СВЯЗИ – ГЕРМАНИЯ



Партии ФРГ о России в своих предвыборных программах

В воскресенье 24 сентября в Германии будут выбирать новый федеральный парламент. На депутатские мандаты могут рассчитывать представители семи партий. Это Христианско-демократический союз канцлера ФРГ Ангелы Меркель и Христианско-социальный союз, выступающие единым блоком и формирующие в бундестаге объединенную фракцию, социал-демократы Мартина Шульца, посткоммунисты из Левой партии и «Союз-90»/«зеленые». Ожидается также, что в парламент вернутся либералы из Свободной демократической партии и что в нем впервые окажутся правые популисты из «Альтернативы для Германии».

Россия, германо-российские отношения, санкции и российско-украинский конфликт не играют заметной роли в избирательных кампаниях этих партий, но каждая из них сочла необходимым высказаться на эти темы в своих предвыборных программах.

ХДС/ХСС

В совместной предвыборной программе ХДС/ХСС консерваторы призывают Россию *«строго соблюдать Минские договоренности и воплощать их в жизнь»* и подчеркивают свою готовность вести с Москвой диалог на эту тему.

«Баварский план»

ХСС хоть и выступает единым блоком с ХДС, принял в дополнение к совместной еще и свою предвыборную программу, назвав ее «Баварским планом» (ХСС действует только в федеральной земле Бавария).

Эта партия считает, что режим санкций против Москвы не должен становиться постоянным, что Германия выпадает особая роль как стране, способной *«наводить мосты в Россию»*. *«Даже если диалог с Россией труден*, – говорится в «Баварском плане», – *его, согласовывая с нашими партнерами, надо поддерживать»*. Ведь многие конфликты в мире можно решить *«только вместе, а не вопреки России»*.

ХСС считает необходимым выработать план постепенной отмены санкций и поддерживает идею их поэтапной либерализации по мере реализации Минских договоренностей.

Социал-демократы

Социал-демократы, *«омраченные действиями российского правительства на востоке Украины и нарушением международного права, которым была аннексия Крыма»*. Партия Мартина Шульца вместе с тем уверена, что *«мир и безопасность в Европе возможно обеспечить только вместе, а не без и уж тем более не против России»*. А для этого нужна разрядка напряженности, возвращение к политическому диалогу.

Как в ХСС, так и в СДПГ считают, что *«существенный прогресс в реализации Минских договоренностей»* должен вести за собой поэтапную отмену санкций. При этом, однако, социал-демократы констатируют, что в настоящий момент *«политический процесс на востоке Украины, который успешно предотвратил начало открытой войны, остановился»*.

Левая партия

Посткоммунисты, в отличие от консерваторов и социал-демократов, о НАТО невысокого мнения. Они выступают за роспуск этого блока и его замену системой коллективной безопасности с участием России.

«Передвижения войск ЕС и НАТО у границ России ставят мир под угрозу», – отмечается в предвыборной программе Левой партии. – *Многие люди встревожены ... грозящей военной конфронтацией между государствами НАТО или США и Россией»*. Прием же в НАТО новых членов, в частности Грузии, Украины или Македонии, с точки зрения посткоммунистов, приведет к дальнейшему росту напряженности в отношениях с Россией.

В конфликте на территории Украины Левая партия не принимает ту или иную сторону, но констатирует, что *«в центре Европы, в Украине, идет горячая война»*. Отношения же между ЕС и Россией омрачены санкциями и ответными санкциями, причем *«с обеих сторон доминируют вербальные атаки и наращивание военных потенциалов»*. Такую политику конфронтации Левая партия считает фатальной.

Либералы

Либеральная СвДП требует от правительства РФ *«незамедлительно прекратить противоречащую международному праву оккупацию Крыма и войну на востоке Украины»*. Кроме того, в ее предвыборной программе обращается внимание на *«растущее подавление оппозиции и гражданского общества в России»*, что вызывает у немецких либералов большое беспокойство и осуждение. Они призывают Россию соблюдать принципы европейского миропорядка, такие как суверенное равенство государств, нерушимость границ, мирное урегулирование конфликтов, свобода присоединяться к тем или иным союзам, демократия и соблюдение прав человека.

К санкциям у СвДП отношение однозначное. *«Пока президент Путин будет продолжать свою интервенционистскую политику»*, – записано в программе, – *до тех пор санкции против России должны оставаться в силе, а возвращение России в G8 исключено»*. В случае дальнейшей военной эскалации либералы настаивают на введении дополнительных санкций, а если правительство РФ будет идти на *«существенные уступки»*, предлагают ограничительные меры смягчать или вовсе отменять.

Как и все другие партии, СвДП выступает за диалог с Москвой, *«будь то на политическом уровне, как, например, в ОБСЕ или Совете НАТО – Россия, или путем контактов между представителями гражданского общества»*. Целью такой политики, с точки зрения либералов, должно быть восстановление в среднесрочной перспективе надежного партнерства с Россией.

«Союз-90»/»зеленые»

«Зеленые» считают, что на России лежит значительная доля ответственности за возникновение очагов конфликтов в мире.

«Под руководством президента Путина, – пишут они в своей предвыборной программе, – *Россия в нарушение международного права аннексировала Крым, осуществила военные действия на востоке Украины, пошла на жестокое военное вмешательство на стороне Асада в Сирии и тем самым способствовала значительному росту международной напряженности»*.

Внешнюю политику Кремля «зеленые» называют *«агрессивной»* и *«великодержавной»*, серьезно относятся к новым страхам восточноевропейских стран за свою безопасность, призывают учитывать их интересы, например, при обсуждении проекта «Северный поток-2». Урегулирование конфликта на востоке Украины может быть только политическим и дипломатическим. При этом *«целенаправленные санкции против ответственных персон, публичные или частные институты»* они считают *«действенным средством внешней политики»* и ратуют за их сохранение в отношении России.

«Альтернатива для Германии»

Правопопулистская АдГ – единственная из партий, имеющих шансы преодолеть на выборах 24 сентября пятипроцентный барьер, – выступает за отмену санкций без каких-либо предварительных условий и одновременно за расширение экономического сотрудничества с Россией. Конфликт на востоке Украины в ее предвыборной программе вообще не упоминается.

«Разрядка в отношениях с Россией является для АдГ предпосылкой прочного мира в Европе, – говорится в этом документе. – *В интересах Германии вовлечь Россию в общую структуру безопасности, не упуская из виду собственные интересы, а также интересы наших союзников»*.

Следует заметить, что АдГ имеет шанс не только пройти в бундестаг, но и получить в нем даже третью по величине – после ХДС/ХСС и СДПГ – парламентскую фракцию. Но ни одна из других шести партий не готова иметь дело с правыми популистами, не говоря уже о том, чтобы привлекать их к работе в правительстве, каким бы ни оказался расклад в следующем составе бундестага.

ИЗ ЖИЗНИ ЗВЕЗД

Суд наказал Руни

Нападающему ливерпульского «Эвертона» Уэйну Руни назначили 100 часов обязательных работ за вождение в нетрезвом виде. Футболиста также лишили водительских прав на два года и оштрафовали на 170 фунтов стерлингов.

Руни в суде признал свою вину и принес публичные извинения.

Как известно, полиция остановила Уэйна Руни в ночь на 1 сентября, когда он возвращался домой из бара в городе Уилмслоу рядом с Манчестером.



СЛЫШАЛИ?

Длительные сроки за рабовладение

Члены одной семьи из Линкольншира на северо-востоке Англии приговорены к длительным тюремным срокам за практику, которую суд посчитал равнозначной рабовладению.

Как выяснилось в ходе следствия, члены семьи Руни держали рабочих в помещениях без воды и туалетов, издевались над ними, били.

По делу проходил отец семейства и еще 10 членов семьи Руни, все они признаны виновными. Глава семьи получил 10 лет тюремного заключения, его 30-летние сыновья – по 15, еще четверо членов семьи получили сроки от пяти до 10 лет.

Мартин Руни-старший возглавлял компанию, которая занималась строительством и реновацией бетонных площадок перед частными домами. Осужденные члены его семьи тоже руководили бизнесом и, как выяснилось в суде, участвовали в запугивании и избиении рабочих.

Как заявили в суде представители обвинения, семья Руни использовала в качестве рабочих в основном бездомных людей, которых находила по всей Британии. Один из рабочих провел в плену у семьи Руни 26 лет.

Рабочих запугивали, заставляли работать по 12 часов в день, избивали и заставляли жить в грязи. Платили рабочим едой, которая оставалась у семьи Руни.

Полицейские заинтересовались семьей Руни в 2014 году. По нескольким адресам провели обыски, в ходе которых в доме Руни в Линкольншире нашли рабочих. Они жили в грязных трейлерах, в которых, помимо прочего, обнаружили экскременты животных.

Примерно половина из рабочих были гражданами Британии, лишившимися дома. Сейчас они находятся в специальном центре для жертв похищений.

По данным организации Anti-Slavery, сегодня десятки тысяч людей в Британии находятся в условиях «современного рабства». Это понятие включает в себя все случае труда по принуждению без оплаты.

Большинство жертв нелегально привозят в страну – чаще всего из Албании, Вьетнама, Нигерии и Восточной Европы, но и коренные британцы составляют значительную долю «современных рабов».

УТРАТА

Зураба Соткилаву похоронят в Грузии

Вчера в Москве на 81-м году жизни умер знаменитый оперный певец Зураб Соткилава.



В последние годы Зураб Соткилава тяжело болел. В 2015 году у него диагностировали злокачественную опухоль поджелудочной железы, но тогда болезнь удалось победить. Артисту сделали операцию в специализированном центре в Германии, затем он продолжил лечение в России.

Свой восьмидесятилетний юбилей Соткилава отметил полгода назад. Он родился в Абхазии. До 22 лет играл в футбол – был капитаном юниорской сборной Грузии, затем был принят в основной состав тбилисского "Динамо". После травмы, которая не позволила ему продолжать спортивную карьеру, поступил в Тбилисскую государственную консерваторию. С середины 1970-х годов он солист Большого театра, кроме того, он выступал в лучших оперных театрах мира, преподавал в Московской консерватории.

СТОП-КАДР!

Октоберфест – это больше, чем пиво



В Баварии в самом разгаре празднование Октоберфеста. Самый большой пивной фестиваль мира завершится 3 октября.
Такая литровая кружка пива в этом году стоит 10,95 евро.

ИСПАНИЯ

Акции за плебисцит

Как известно, на 1 октября в Каталонии назначен референдум о независимости. Конституционный суд Испании объявил плебисцит незаконным и запретил его проводить. А представителям властей Каталонии, которые примут в ним участие, грозит уголовное преследование.

Тем не менее в воскресенье прошла многотысячная акция сторонников автономии в поддержку проведения плебисцита в Барселоне. А несколько сотен человек провели акцию в поддержку каталонского референдума и в Мадриде. Они считают, что право наций на самоопределение должно быть реализовано в демократическом обществе при любых условиях.

По данным опросов, «за» и «против» независимости выступает примерно равное число каталонцев, а за проведение референдума – около 80%: попытки Мадрида заблокировать голосование осуждают и те, кто выступает за единство с Испанией.

НЕСТАНДАРТ

Расійскі бізнесмен з беларускай душой

Павел Падкарытаў – бізнесмен, мецэнат. Самастойна авалодаў беларускай мовай. З нядаўняга часу ён стаў уласнікам маёнтка Падароск.



Бабуліны ўспаміны

Яго дзед і бабуля жылі спачатку ў Беларусі. Але напрыканцы 1930-х гадоў з'ехалі ў Карэлію, дзе іх заспела Вялікая Айчынная вайна. Дзед выправіўся на фронт, а сям'я эвакуіравалася на Урал. Туды ж потым пераехаў і галава сям'і, які цудам выжыў пасля цяжкага ранення і, будучы дэмабілізаваным, працягнуў працу чыгуначнікам.

Павел Падкарытаў нарадзіўся ў 1968 годзе на тэрыторыі аднаго са шматлікіх закрытых абаронных гарадоў былога Савецкага Саюза ў сям'і радыёінжынераў. Яго бацькі пазнаёміліся яшчэ ў школе ў Свярдлоўску (у 1991 годзе перайменаваным у Екацярынбург), затым разам вучыліся ў інстытуце, а пасля і працавалі ў адной структуры. Калі Паўлу было тры гады, яго дзед-пенсіянер атрымаў кватэру ў Свярдлоўску, куды і пераехалі бацькі. Пакуль яны працавалі на абаронным прадпрыемстве, выхаваннем Паўла займалася бабуля.

У дзявоцтве Бераговіч, яна нарадзілася ў 1911 годзе пад Чашнікамі на Віцебшчыне. Шмат распавядала ўнуку пра сваё жыццё ў Беларусі, пра дзяцінства, якое выпала на часы Першай сусветнай вайны.

Бацька Паўла выдатна іграе на акардыёне, добра спявае, і бабуля любіла слухаць у яго выкананні песняроўскую "Белоруссию". Заўсёды казала, што гэта песня пра яе, пра яе малую радзіму і яна шчыміць ёй сэрца. У бабулінай гаворцы час ад часу трапляліся беларускія словы ды засталося характэрнае вымаўленне. Павел Падкарытаў адзначае: "*Падчас майго дзяцінства Беларусь існавала на ўзроўні чалавечых успамінаў*".

Ад вайскоўца да юрыста карпарацыі

У школе яго любімымі прадметамі былі гісторыя, геаграфія, літаратура і матэматыка. Па заканчэнні школы Павел паступіў у Свярдлоўскае вайсковае вучылішча, пасля заканчэння якога атрымаў званне лейтэнанта. Паспеў нават год паслужыць афіцэрам у Чэхіі. Але ў сувязі з "аксамітнай рэвалюцыяй" 1989 года быў у складзе савецкіх войскаў выведзены на Урал. У 1991 годзе пачаліся скарачэнні, пад якія трапіў і Павел. Праўда, працэс зацягнуўся на цэлы год. Але ён ужо вырашыў, чым будзе займацца далей. Скарыстаўшыся магчымасцю паступіць у ВНУ без экзаменаў, якую далі звольненым па скарачэнні вайскоўцам, Павел Падкарытаў падаўся ў Свярдлоўскі юрыдычны інстытут на судова-пракурорскі факультэт.

Ужо на чацвёртым годзе навучання яму прапанавалі працу. Ды не дзе-небудзь, а ў адным з буйнейшых уральскіх інвестыцыйных фондаў, створаных знаёмымі – былымі студэнтамі Свярдлоўскага інстытута народнай гаспадаркі. Маладыя хлопцы, разумеючы магчымасці новай эканамічнай сітуацыі, увасобленай у ваўчарах і акцыях, здолелі дамовіцца са старым кіраўніцтвам шэрагу энергетычных прадпрыемстваў, якія нічога ў гэтым не разумелі, і распачалі ўласную справу. Такім чынам ён апынуўся ў карпарацыі "Уралінвестэнерга". Не ведаў ён, што праз некалькі гадоў у выніку "канкурэнтнай вайны" апынецца за кратамі разам з яшчэ адным менеджарам кампаніі: будзе асуджаны на 5 гадоў пазбаўлення волі.

Шлях да беларускай справы

У зняволенні Павел Падкарытаў, як чалавек дзейны, дарэмна часу не губляў. Шмат чытаў. А калі з'явілася магчымасць нелегальна карыстацца інтэрнэтам, то гэты шанц не ўпусціў. Тады ў расійскіх СМІ актыўна абмяркоўваліся прэзідэнцкія выбары ў Беларусі. "*Я не памятаю дакладна, пэўна, праглядаў нейкія навіны, і штосьці вывела мяне на беларускія сайты. Якім жа было маё здзіўленне, калі не змог адразу ўсё зразумець. Гэта быў адзін з першых крокаў да ўсведамлення, што беларусы і рускія – розныя народы. Узгадаліся і дзіцячыя ўспаміны, у якіх вобраз бабулі выразна асацыіраваўся з Беларуссю. У выніку я вырашыў папрактыкавацца, бо час у мяне быў*".

Праз адваката ён замовіў руска-беларускі слоўнік і літаратуру, у чым дапамог журналіст Сяргей Макарэвіч. Так да Паўла трапіла кніга "Дажыць да зялёнай травы" – аб ліставанні Рыгора Барадуліна і Васіля Быкава. "*Яна зрабіла на мяне велізарны ўплыў. А яшчэ я зразумеў, што слоўнік не дапаможа мне прачытаць вершы Барадуліна. Я іх не разумеў даслоўна, але сэнс адчуваў. Верш дае адчуванне ідэі. Сяброўскія адносіны Рыгора Барадуліна і Васіля Быкава праходзяць праз шчырыя лісты, у якіх ёсць усё. Гэтая кніга ў мяне ўся ў пазнаках. І зараз стаіць на паліцы на адлегласці выцягнутай рукі. Менавіта яна навяла мяне на думку, што трэба не проста знаёміцца з беларускімі навінамі, а неабходна паспрабаваць нешта зрабіць, каб паспрыяць беларушчыне*".

Як нараджалася «Айчына»

Павел Падкарытаў пачаў мэтанакіравана звязвацца з людзьмі, жыццё якіх прысвечана беларускай справе, і выйшаў на пісьменніка Уладзіміра Арлова. На працягу года праз ліставанне яны разам абмяркоўвалі ідэю стварэння новага выдання для дзяцей на падставе кнігі "Адкуль наш род". І пасля таго, як у верасні 2010 года Падкарытаў выйшаў на волю, ён ужо ў снежні першы раз пабываў у Беларусі, наведаўшы Мінск і Полацк.

Напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў панавала "лібералізацыя", якая зрабіла свой адбітак на Паўла: "*З аднаго боку, тыя людзі, з якімі я пазнаёміўся, стваралі ўражанне вельмі цікавых, адкрытых асоб, нават незвычайных. З другога – Беларусь уразіла нейкімі характэрнымі савецкімі рысамі, якіх у Расіі на той час ужо не было*". Ён узгадвае выпадак: разам з Уладзімірам Арловым і Паўлам Татарнікавым зайшлі ў адзін з мінскіх рэстаранаў, і ўсё ў ім яму падалося неймаверна савецкім, нягледзячы на новы знешні выгляд. "*Было вельмі смешна. Але гэта не было галоўным. Беларусь мне вельмі спадабалася. Хай гэта і псіхалагічная ілюзія, але паветра тут зусім іншае, чым у Расіі. Беларусь больш чалавечая краіна. Гэтае ўражанне не змянілася і цяпер*", – прызнаецца Павел Падкарытаў.

Падчас першага наведвання Мінска абмяркоўваўся праект, вынікам якога на сёння стала адна з найвядомейшых беларускіх кніг – "Айчына". Рэалізацыя праекта заняла 7 гадоў: "*Калі мы ўзяліся за яго, проста не ўяўлялі, за што дакладна бярэмся. Для кнігі Павел Татарнікаў стварыў больш за 230 ілюстрацый. Цяпер ідзе праца над другой часткай. Але выглядае так, што мы не абмяжуемся ёю. Зараз гэтае пытанне абмяркоўваецца, таму што перыяд, які яшчэ трэба адлюстраваць, вельмі важны, насычаны падзеямі і сімвалічны для Беларусі. У выніку аб'ём другой часткі будзе вельмі вялікі. Таму, магчыма, давядзецца разбіць тэкст і выдаць два тамы – па XIX і XX стагоддзях*".

Уладальнік маёнтка Падароск

Напрыканцы 2012 года Паўлу Падкарытаву прыйшлося прыняць цяжкае рашэнне, звязанае са зменай месца жыхарства яго сям'і. Гэта было выклікана негатыўнымі працэсамі, якія адбываліся ў Расіі. Ён адгукнуўся на прапанову сябра па Свярдлоўскім ваенным вучылішчы і пераехаў разам з жонкай і сынам у Талін: "*Эстонія – краіна, вельмі зручная для чалавека. З аднаго боку, гэта сапраўдная Еўропа і цалкам не такая краіна, як Расія. З другога боку, тут не існуе ніякіх праблем для рускамоўных людзей з камунікацыяй*".

Павел Падкарытаў працягвае займацца той справай, якой аддаў столькі часу ў Расіі. Нягледзячы на "вайну" з канкурэнтамі, бізнес удалося захаваць. Сёння ён займае пасаду ў Савеце дырэктараў міжнароднай кампаніі UNAKO і вырашае пытанні яе стратэгічнага кіравання. Філіялы кампаніі знаходзяцца ў Расіі, Украіне, Эстоніі, Польшчы, Нямеччыне.

Нягледзячы на вялікую загружанасць, ён знаходзіць магчымасць недзе раз у квартал наведаць Беларусь, дзе яшчэ ў 2012 годзе набыў маёнтак Падароск у Ваўкавыскім раёне. Падставай да таго была ўзгадка ў "Нашай Ніве", што аўкцыён не адбыўся. Па дарозе ў Гродна Павел Падкарытаў якраз праязджаў праз Падароск. Месца яму вельмі спадабалася, і ён вырашыў набыць маёнтак ва ўласнасць. У выніку за шляхецкую сядзібу з паркам у 3,5 гектара Ваўкавыскі райвыканкам атрымаў 120 тысяч долараў.

У маёнтку, у якім размесціцца Музей шляхты, ужо многае зроблена. Цяпер ажыццяўляецца кансервацыя руін стайні, у якой будзе кавярня з тэрасай і канцэртнай пляцоўкай, і кузні, дзе размесціцца сувенірны магазін. А ў флігелі, у якім жыў наглядчык маёнтка, будзе гатэль. Праводзяцца камунікацыі, адбываецца ўпарадкаванне тэрыторыі. Усё гэта робіцца рукамі каманды таленавітых людзей, якія працуюць у Падароску.

Менавіта тут 9 верасня прайшлі раённыя "Дажынкі". Падчас мерапрыемства ўрачыста адкрылі помнік, зроблены з распілаванага на дзве часткі валуна, на адной з якіх, упрыгожанай узорам слуцкага пояса, надпіс "Падароск 1507" – у гонар першай летапіснай узгадкі пра мястэчка ў Метрыцы ВКЛ.

Акрамя Падароска Павел мае ў Беларусі яшчэ некалькі праектаў, якія ажыццяўляе праз дабрачынны фонд "Вяртанне", у тым ліку падтрымлівае літаратурныя прэміі "Дэбют" для пісьменнікаў-пачаткоўцаў, прэмію імя Цёткі за лепшую кнігу для дзяцей і падлеткаў, прэмію імя Шэрмана для перакладчыкаў, музычны конкурс "Заспявай.BY" для маладых музыкантаў і яшчэ шмат культурніцкіх праектаў.

Сапраўдная Бацькаўшчына

На пытанне ж, кім ён лічыць сябе ў плане нацыянальнай ідэнтычнасці, Павел Падкарытаў адказаў: "*Складанае пытанне, над якім я шмат думаю. Для сябе зразумеў, што ў ідэальным выпадку ў чалавека можа быць супадзенне паняццяў "радзіма" і "айчына", калі ён духоўна звязаны з тым месцам, дзе геаграфічна нарадзіўся. Але я адрозніваю ад "радзімы" паняцці "айчына" (ці "бацькаўшчына"), пад апошнімі я разумею найперш менавіта той духоўны код, які ланцугом працягваецца ад продкаў і мяне з імі непарыўна звязвае. Культурны код, які жыве на маёй геаграфічнай радзіме, у Расіі, я не магу больш адчуваць як свой. Ён не арганічны для мяне, і я не хачу, каб ён вызначаў мой лёс і лёс маёй сям'і. А той код, які існуе ў Беларусі, зразумела, не афіцыйны, а грамадзянскі, – ён для мяне роднасны і ўтульны. Я хачу для яго існаваць і працаваць. Для мяне Беларусь – сапраўдная Бацькаўшчына, родная па духу краіна*".

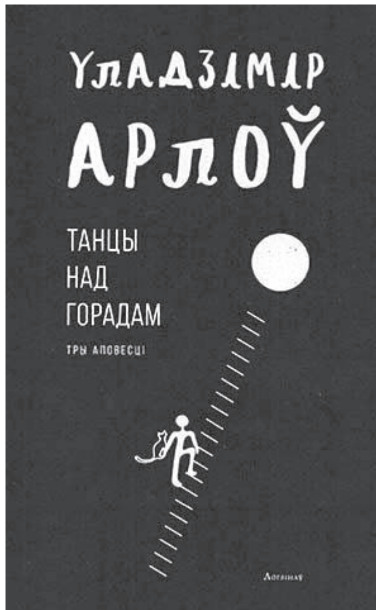
Васіль ГЕРАСІМЧЫК.
Вёска Падароск Ваўкавыскага раёна.

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ!

Унук вядзьмаркі Уладзімір Арлоў запрашае на «Танцы»

Сёння, 19 верасня, у сталічнай кнігарні "Логвінаў" можна атрымаць аўтограф аднаго з самых папулярных беларускіх пісьменнікаў Уладзміра Арлова і нават крыху патаньчыць з ім.

Арлоў прэзентуе сваю новую кнігу з трох аповесцяў "Танцы над горадам".



Яшчэ нядаўна за аўтографам да пісьменніка стаялі велізарныя чэргі – людзі па чатыры гадзіны чакалі, калі Уладзімір Арлоў і мастак Павел Татарнікаў падпішуць кнігу "Айчына. Маляўнічая гісторыя". У Беларусі такога кніжнага ажыятажу не было вельмі даўно.

"*На гэты раз такога наплыву чытачоў не чакаю, бо гэта кніжка зусім іншага кшталту*, – распавёў "Народнай Волі" Уладзімір Арлоў. – *Але на першай прэзентацыі, нягледзячы на разгул стыхіі, было даволі шмат людзей, мы нават не змясціліся ў кнігарні "Логвінаў" і выйшлі пад парасонамі на вуліцу.*

У кнізе тры мае аповесці. Героі той, што дала назву кнізе, – самнамбулы. Удзень яны незнаёмыя паміж сабою, а ўначы ўтвараюць сваё таемнае брацтва. Кніжка ў нечым вельмі аўтабіяграфічная, бо я сам у дзяцінстве належаў да самнамбулаў, мяне нават паказвалі спецыялістам. Але гэта не павінна палохаць чытача..."

Распавядаючы пра аповесць "Дом з дамавікамі", Уладзмір Арлоў гаворыць, што можа нават лекцыі чытаць пра розных незвычайных істот, якія жылі і, напэўна, жывуць на Беларусі, – лесавікоў, русалак, дамавікоў, эльфаў і іншых.

"*Канешне, я ж унук сапраўднай вядзьмаркі!* – нагадвае пісьменнік. – *Мая бабуля Аўгіння неверагодныя рэчы ўмела рабіць! Я пра гэта напісаў у эсэ "Мой радавод да пятага калена". А родная сястра маёй бабулі Грыпінка ў сталінскія часы адседзела сем гадоў за знахарства. І ўвогуле яна была сапраўдная ведзьма. Але да мяне добра ставілася. У яе была кніга па чорнай магіі 1812 года выдання. І я ў дзяцінстве чытаў гэтую кніжку. І нават штосьці практыкаваў. Напрыклад, нас з сястрой цікавіла, як даведацца, што будзе заўтра, што будзе ў гэты дзень праз год. На жаль, родныя ўнукі маёй бабулі, якія былі старэйшыя за мяне, прадалі гэтую кніжку за 10 рублёў. І так гэтая кніжка знікла, шукаць яе я не спрабаваў... Таму мая чорная магія засталася ў дзяцінстве...*"

Куды ісці па аўтограф?

Аўтограф-сесія Уладзіміра Арлова адбудзецца сёння, 19 верасня, у кнігарні "Логвінаў". Пачатак а 19 гадзіне.

Кніга "Танцы над горадам" пакуль што выдадзена накладам 1000 асобнікаў і прадаецца толькі ў кнігарні "Логвінаў". Каштуе 8 рублёў.

Паводле слоў Уладзіміра Арлова, пяць першых аматараў аўтографаў атрымаюць падарункі ад кнігарні "Логвінаў".

Вера ВІР.

СІТУАЦЫЯ

«Мяне суд асабліва не палохае…»

Былога настаўніка з гарадскога пасёлка Акцябрскі Гомельскай вобласці Андрэя Павука прыцягваюць да адміністрацыйнай адказнасці за патрабаванне наконт працаўладкавання.

Паводле адукацыі Андрэй Павук – настаўнік біялогіі. Але цягам трох апошніх гадоў у родным Акцябрскім мужчына не мог знайсці працу не тое што па спецыяльнасці – яго, як сцвярджае малады чалавек, не бралі ні скотнікам, ні барменам, ні нават прыбіральшчыкам.

Андрэй лічыць, што праблемы ў ягоным жыцці пачаліся пасля таго, як ён стварыў у адной з сацыяльных сетак у інтэрнэце групу пад назвай "Рудабельская паказуха" і там сталі з'яўляцца відэасюжэты пра заняпад вёсак Гомельскай вобласці. Даставалася ў сюжэтах і мясцовым чыноўнікам.

– Па факце я з'яўляюся індывідуальным прадпрымальнікам, – распавядае "Народнай Волі" Андрэй Павук. – Раней займаўся фотаздымкай, але пасля таго, як дамова на арэнду памяшкання пад фотастудыю была скасавана не па маёй волі, я застаўся без працы. А сям'ю – жонку і дваіх дзетак – трэба ж карміць, апранаць. Мая жонка, канечне, працуе, але ж наша сям'я выплачвае крэдыт за кватэру. Карацей, калі гаварыць мовай чыноўнікаў, я апынуўся ў цяжкім жыццёвым становішчы.

– Няўжо не маглі знайсці ніякай працы?

– Куды я толькі не прасіўся! Спрабаваў уладкавацца і скотнікам на ферму, і прыбіральшчыкам службовых памяшканняў... Вакансіі былі, але мяне на працу не бралі, аддавалі перавагу іншым кандыдатам.

Паколькі паводле адукацыі я настаўнік біялогіі, то перад пачаткам навучальнага года, а канкрэтна ў жніўні, я звярнуўся адразу ў тры навучальныя ўстановы раёна – там былі адкрытыя вакансіі педагога-арганізатара, інжынера-праграміста і зноў жа прыбіральшчыка – паўсюль адказалі адмовай. Не ўзялі мяне і ў Любанскую сярэднюю школу на стаўку настаўніка хіміі і біялогіі. У райцэнтр прыйшоў ліст ад бацькоў вучняў, якія выступілі супраць таго, каб я выкладаў у іх дзяцей.

– І вы пайшлі на крок адчаю – выйшлі з плакатам на плошчу…

– 29 жніўня ў Акцябрскім праходзіла раённая педагагічная нарада. Я прыйшоў туды ў фае з плакатам: "Вазьміце Павука на працу!" У мяне ж і вопыт працы ёсць. Мяне з гэтым плакатам бачыла ўсё начальства. Калі ўдзельнікі нарады выйшлі на вуліцу, я стаяў на плошчы перад будынкам – хвілін дзесяць, не больш. Той дзень скончыўся спакойна – без міліцыі і без затрымання.

– А як вы даведаліся, што супраць вас распачаты адміністрацыйны працэс?

– Не паверыце, праз СМС. Паведамленне прыйшло на мой тэлефон 6 верасня. У аддзел міліцыі мяне выклікаў участковы інспектар Дзмітрый Крумгольц. Ён і паведаміў, што супраць мяне распачаты адміністрацыйны працэс па артыкуле 23.34 АК – "парушэнне парадку арганізацыі або правядзення масавага мерапрыемства". Справу ініцыявала УУС Гомельскага аблвыканкама. Абсурднасць сітуацыі ў тым, што я ніякага масавага мерапрыемства не праводзіў, нічога не парушаў. Паводле закона, ніякага дазволу на адзіночнае пікетаванне браць не трэба, пра што я і паведаміў у кампетэнтныя органы. Мае тлумачэнні далучылі да матэрыялаў справы, якая будзе разглядацца 19 верасня.

– Андрэй, на якое рашэнне суда разлічваеце?

– Мяне могуць папярэдзіць, аштрафаваць альбо пакараць "суткамі". Я да ўсяго гатовы, стаўлюся да суда спакойна.

Дарэчы, вы патэлефанавалі мне ў мой першы працоўны дзень на новым месцы. Мае звароты да чыноўнікаў далі плён: працую лесніком у Гацкім лясніцтве. Галоўнае – ёсць работа, таму мяне суд асабліва не палохае…

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ХОТИТЕ – ВЕРЬТЕ, ХОТИТЕ – НЕТ

Если много грибов – сила нечистая разбушевалась…

В этом году небывалый урожай грибов. Полные ведра и корзинки из леса несут даже те, кто никогда не считал себя хорошим грибником. В социальных сетях известные люди выкладывают фото с огромными корзинами боровиков, подосиновиков, подберезовиков…

«Народная Воля» поинтересовалась народными приметами о грибах. В общем, хотите – верьте, хотите – нет.



Быть войне?

Есть поверье, что грибной год сулит скорую войну. Самым явным доказательством данной приметы считали 1940-й и 1941 годы, на которые выпал небывалый урожай грибов. А, как известно, в это время на территорию СССР пришла война.

Однако и после Великой Отечественной войны бывали очень урожайные грибные годы. Но войны за ними, к счастью, не последовало.

Возросшее внутреннее недовольство в стране, предстоящая смена власти – все это в народе также связывают с небывалым грибным урожаем.

Кстати, в местах больших битв и сражений, где погибло большое количество людей, либо в местах захоронений грибы расти очень любят. Говорят, почва там для грибов подходящая. Грибы впитывают в себя все загрязнения, очищая землю.

Много белых грибов – будем с хлебом!

Большой урожай белых грибов связывают не только с войной, но и с хлебом. «*Коли грибовно – то и хлебовно*», – так гласит народное поверье. Обилие боровиков считается предвестником хорошего урожая зерновых. Поскольку в прошлом хороший урожай хлеба становился залогом достатка в доме, обильный грибной урожай воспринимался как предвестник богатства.

Чтобы в доме не поселилась смерть

Есть поверье, что грибы вырастают на могиле тех, кто умер от различных тяжелых болезней, и собирать грибы на могиле – значит накликать на себя болезни и невзгоды. На деле же грибы могут вырасти в том случае, если в землю попали споры.

А вот собирать грибы на кладбищах не рекомендуется, какими бы соблазнительными они ни были. Последствия такого сбора будут самыми печальными. Покой мертвых тревожить нельзя, гласит поверье. Вместе с собранными боровичками домой можно привести покойников. Тогда в доме поселится атмосфера смерти. С кладбища вообще ничего выносить нельзя.

«Ведьмин круг»

Грибы связывают с легендами о ведьмах и колдовстве. Есть даже выражение «ведьмин круг» – это круг, образованный грибами естественным образом. При этом трава внутри круга по непонятным причинам вянет и засыхает. Скорее всего, грибница просто постепенно заполняет этот круг, соответственно, траве негде расти, и она чахнет.

Но в народе говорили: если много грибов – сила нечистая разбушевалась, обрела небывалую мощь. Такие грибные круги связывали с ведьминским шабашем и думали, что появляются такие кольца там, где ведьмы водят хороводы.

В Европе появление грибных кругов объясняли особенностями жизни танцующих гномов. Существует поверье, что танцы они вели не просто по кругу, а именно вокруг зарытого клада. Другое название «ведьминого круга» – кольцо эльфов, круг фей, ведьмино кольцо.

В Германии такую природную особенность также соотносили с местом шабаша ведьм. Засохшую траву в этих кругах считали результатом танцев мистических существ, которые своими ногами не просто вытаптывали зеленый покров, но еще и выжигали его.

Срезать или нет грибы из этого круга – личное дело каждого. Люди, которые не верят в сказания и приметы, не брезгуют такой удачей – где еще можно собрать целую корзину грибов за 15 минут? Люди же, уважающие поверья, обходят «ведьмин круг» стороной, ни в коем случае не заходят в него и тем более не срезают грибы, чтобы не беспокоить лесных духов.

Выросли во дворе у порога

Если у порога выросли грибы – ждите новостей. Так гласит народная примета. Также грибы у порога связывают с богатством или прибавлением в семействе. Если грибы съедобные – новости будут хорошими, если поганки – вероятно, плохими.

Если грибы пошли в сентябре…

Лучший месяц для грибов – сентябрь. Как раз начинаются осенние дожди, но еще достаточно тепло, чтобы грибница не замерзла. В сентябре с грибами связано множество примет. Вот некоторые из них.

* Если грибы появились осенью – холода начнутся не скоро.

* Начался листопад – «тихая охота» подходит к концу

* Опята появились – лето ушло (осень пришла)

* Осенний туман грибы приносит.

У каждого грибника есть свои приметы, которые складывались годами. Любой грибник этими приметами дорожит и верит в них…

Полина ПЛАТОНОВА.

ПАМЯЦЬ

Максім Танк: такім ён быў…

17 верасня споўнілася 105 гадоў з дня нараджэння класіка беларускай літаратуры Максіма Танка (Яўгена Іванавіча Скурко).


Courtesy Photo

Максім Танк скончыў пачатковую польскую школу, вучыўся ў Вілейскай рускай і ў Радашковіцкай беларускай гімназіях, з апошняй быў выключаны за ўдзел у школьнай забастоўцы. Потым вучыўся ў віленскіх беларускай, рускай гімназіях. У 1927 г. уступіў у камсамол і пачаў актыўна ўдзельнічаць у падпольным руху. Працаваў інструктарам ЦК камсамола Заходняй Беларусі (1932–1933), вёў рэвалюцыйную дзейнасць на Віленшчыне і Навагрудчыне. З жніўня 1933-га да жніўня 1934 г. і з верасня да снежня 1934 г. сядзеў у віленскай турме «Лукішкі». Працаваў у легальным і падпольным камуністычным друку. У 1945–1948 гг. – літаратурны рэдактар часопіса «Вожык», у 1948–1966 гг. – галоўны рэдактар часопіса «Полымя», з 1966 г. – першы сакратар, а ў 1971–1990 гг. – старшыня праўлення СП БССР. Дэпутат Вярхоўнага Савета СССР (1969–1989) і БССР (1947–1971), сакратар праўлення СП СССР (з 1966), старшыня Вярхоўнага Савета БССР VI–VII скліканняў. Акадэмік АН БССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР (1948), Літаратурнай прэміі імя Я.Купалы (1959), Дзяржаўнай прэміі Беларусі імя Я.Купалы (1966), Ленінскай прэміі (1978), Літаратурнай прэміі імя А.Фадзеева (1980).

Не любіў юбілеі

Максім Танк лічыў іх вясёлай рэпетыцыяй пахавання: *«Сёння іх адзначаюць толькі графаманы ды хворыя на амбіцыі».*

Быў прыхільнікам фільмаў жахаў і меладрам. Любіў хадзіць на паляванне.

Меў прыгожы почырк

А таму мог нават падрабляць дакументы. Скончыўшы Віленскую рускую гімназію імя А.Пушкіна, *«унёс лёгкія каліграфічныя змены»* ў свой вучнёўскі білет, сапраўдны да 1 верасня 1932 года, *«у выніку – дата падоўжылася да 1 верасня 1933 года».*

Лічыў, што Біблію трэба ўключыць у школьную праграму, нягледзячы на тое, што не верыў у Бога: *"Я вывудзіў з яе мора легенд і паданняў..."*

Абараняў калег

"Паводле слоў Ларысы Геніюш, Максім Танк – «казачны прынц» беларускай літаратуры, – пісаў пра Танка драматург Васіль Дранько-Майсюк. – *Менавіта дзякуючы яго спрыянню, аўтарка «Споведзі» пачала зноў друкавацца; менавіта ягоны ліст палепшыў лагерныя ўмовы Пятра Бітэля, перакладчыка «Пана Тадэвуша»; яшчэ ў 1948-м годзе Танк спрабаваў надрукаваць творы другога сталінскага вязня – Барыса Мікуліча; спрыяў Зянону Пазьняку, калі таго выганялі з Тэатральнага інстытута. Ён не любіў ўмоўнасцяў і пафасу".*

Падабаўся жанчынам

Многія ў яго былі проста закаханы. Вядомы факт: калі пасля вайны Максім Танк і група беларускіх пісьменнікаў паехалі ў Варшаву, то Аркадзь Куляшоў вельмі зайздросціў сябру, калі бачыў, што таго дамагаецца мясцовая зорка аперэты. Але Танк шчыра кахаў толькі адну жанчыну – сваю жонку Любу...

Максім ТАНК

Родная мова

З легендаў і казак былых пакаленняў,
З калосся цяжкога жытоў і пшаніц,
З сузор'яў і сонечных цёплых праменняў,
З грымучага ззяння бурлівых крыніц.
З птушынага шчэбету, шуму дубровы,
І з гора, і з радасці, і з усяго
Таго, што лягло назаўсёды ў аснову
Святыні народа, бяссмерця яго, –
Ты выткана, дзіўная родная мова.

Няма на зямлі таго шчасця і гора,
Якога б ты нам перадаць не магла.
Няма такіх нетраў, глыбокага мора
І гор, праз якія б ты не правяла
Мяне на радзіму, туды, дзе сягоння
стаіць акрываўлены вораг з пятлёй
Над спаленай хатай, над родным загонам,
Над будучыняй і песняй маёй –
Над тым, што было і што век будзе вольным.

Народ пранясе цябе, родная мова,
Святлом незгасальным у сэрцы сваім
Праз цемру і годы змаганняў суровых.
Калі ж ападзе і развеецца дым
І нівы васкросшыя закаласяцца, –
Ізноў прашуміш ты вясновым дажджом,
Ізноў зазвініш ты у кожнай у хаце,
Цымбалам дасі іх сарэбраны гром
І вусны расквецііш усмешкай дзіцяці.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Пасля юбілею Аляксандр Мядзведзь трапіў пад кропельніцу

Трохразовы алімпійскі чэмпіён па вольнай барацьбе распавёў, як ён адзначыў у мінулыя выхадныя сваё 80-годдзе.



– Свята прайшло проста феерычна, – кажа Аляксандр Васільевіч. – Каля 200 гасцей прыйшлі мяне павіншаваць у рэстаран атэля "Хілтан". Два дні святкаванняў я пратрымаўся, але адразу пасля выхадных адправіўся ў бальніцу пад кропельніцу. Грыпозны стан…

– Столькі людзей сабраць у рэстаране – напэўна, дорага каштуе.

– Адно можна сказаць: на сваю пенсію ўсіх не накарміў бы. Але ў мяне вельмі шмат сяброў, якія маюць грошы, і яны вырашылі на дабрачыннай аснове дапамагчы ў правядзенні юбілею. Прыехалі мой легендарны сябар Аляксандр Карэлін, дагестанскі барэц Бувайсар Сайціеў, які зараз з'яўляецца дэпутатам Дзяржаўнай думы… Увогуле, было вельмі шмат знакамітасцяў, нават некаторыя амбасадары прыйшлі павіншаваць.

– Незвычайныя падарункі былі?

– Шчыра кажучы, некаторыя да гэта часу не разбіраў, не знайшоў пакуль часу. Але вельмі спадабалася пазалочаная шабля, якую падарылі дагестанцы.

– Не так даўно вялікі рэзананс выклікала інтэрв'ю, дзе вы быццам заявілі, што атрымліваеце зусім малую пенсію – 130 рублёў…

– Відаць, журналіст няправільна мяне зразумеў. А пенсія ў мяне, як у звычайнага беларускага грамадзяніна, – 320 рублёў.

Алесь СІВЫ.

РЭГІЁН

Адзначылі 610-годдзе Сынкавіцкай царквы



Архіепіскап Гродзенскі і Ваўкавыскі Арцемій правёў літургію ў Сынкавіцкім храме, які 16 верасня адзначыў сваё 610-годдзе. Затым прайшоў хросны ход. Для святочных урачыстасцяў побач з царквою была ўстаноўлена сцэна, на якой адбыўся канцэрт з удзелам хораў Гродзенскай епархіі і Сынкавіцкай царквы, ансамбляў "Аксіёс" і "Арнамент", салістаў Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага музычнага тэатра.

Мерапрыемства ў Зэльвенскім раёне наведалі сотні вернікаў з усёй Беларусі.

Васіль ГЕРАСІМЧЫК.

ДЛЯ ВЯСЁЛАЙ КАМПАНІІ

А ў месяцы верасні

Словы і музыка народныя

А ў месяцы верасні
Выпала пароша…
Дзед бабу палюбіў,
Што баба хароша. } 2 разы

І сляпая, і крывая,
Яшчэ к таму злая,
І крычыць, і бурчыць,
Проці дзеда не змаўчыць. } 2 разы

– Убярыся, бабка,
У новае белле.
Тады пойдзем, бабка,
З табою на вяселле. } 2 разы

Узяў дзедка бабку
За белую ручку.
Ды спіхнуў дзед бабку
З моста ды ў рэчку. } 2 разы

– Цяпер, бабка, кайся,
Трошкі пакупайся…
А як бабка узнырне,
Дык дзед кіем папіхне. } 2 разы

Прыйшоў дзед дадому
Ды й пачаў бажыцца:
– Ей богу, далібог,
Не буду жаніцца!.. } 2 разы

Адумаўся дзедка,
Ды ўспляснуў у ладкі:
– Калі буду жыў-здароў,
Пайду шукаць бабкі!.. } 2 разы

РЭГІЁН

Кітайская мова ў Полацкім універсітэце

Заняткі на курсах пачнуцца ўжо з 1 кастрычніка.

Гэта стала магчымым дзякуючы сумеснаму праекту Полацкага ўніверсітэта і Інстытута Канфуцыя (Ханьбань). Нядаўна паміж дзвюма ўстановамі адукацыі было падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве.

Заняткі будуць праводзіцца два разы на тыдзень па тры акадэмічныя гадзіны. Поўны кошт навучання складзе 140 рублёў (аплата ў тры этапы). Для студэнтаў і супрацоўнікаў ПДУ прадугледжана зніжка – 25 працэнтаў. Што тычыцца запатрабаванасці, то як паведамілі «Народнай Волі» ў ПДУ, магчымасць запісацца на курсы яшчэ ёсць.

Васіль КОРЗУН.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

Отеки ног

Многие люди нередко сталкиваются с отеками нижних конечностей, особенно этот неприятный симптом ощущается во второй половине дня, а к вечеру это даже видно невооруженным глазом. Бывало ли у вас так, что вы приходите домой после тяжелого дня, снимаете туфли или босоножки, а на месте перемычек от обуви на ногах остаются следы, похожие на вмятины? Это и есть признак отечности.

Причины отеков

Что представляет собой отек? Это накопление жидкости в межкапиллярном пространстве, в результате чего увеличивается объем ткани. Отеком могут сопровождаться различные заболевания, хотя и не всегда, но игнорировать данный симптом нельзя. Причины могут быть связаны с серьезными заболеваниями.

Варикозное расширение вен. Иногда может отмечаться более выраженный отек на одной ноге. Больные жалуются на то, что отечность появляется ближе к вечеру, а утром пропадает.

Заболевания почек. При болезнях почек опухают обе ноги, обычно в первой половине дня, при этом пациент не чувствует боли или зуда. Если нарушена работа почек, то можно заметить и появление мешков или темных кругов под глазами. У больного есть проблемы с мочеиспусканием.

Заболевания кишечника – еще одна причина. Проявляется точно так же, как и при почечной недостаточности. Исключением является лишь то, что с мочеиспусканием все в порядке.

Сердечная недостаточность. Ноги отекают симметрично, в большинстве случаев после долгого пребывания в вертикальном положении или при сильной физической нагрузке. Ткани становятся плотными. Если надавить на кожу и убрать палец, то ямка довольно долго не исчезает. Если параллельно появились одышка, бледность кожи и тахикардия, стоит обратиться к врачу.

Гормональные нарушения. Гормональный сбой – еще один фактор риска. Например, если щитовидка вырабатывает слишком мало гормонов, в крови накапливаются особые вещества, заставляющие ткани удерживать воду. «Гормональные» отеки чаще всего появляются на ногах. На ощупь они плотные: если нажать, след от пальца не остается. Помимо отечности возникают другие симптомы – прибавка в весе, запоры, редкий пульс, повышенная сонливость. Без эндокринолога вам не справиться: гормоны – дело тонкое. Поэтому ни о каком самолечении не может идти и речи.

Нарушение лимфатического оттока (лимфедема). Отек плотный, возникает вечером и не проходит к утру. Сначала поражается голеностопный сустав, затем голень, иногда и колено. Потом отекает и другая нога, но не так сильно. Затягивать с посещением флеболога не стоит. «Слоновость» – это последняя стадия заболевания.

Рассмотрим другие причины:

1.Алкогольная зависимость – нарушает работу почек и печени, а значит, жидкость плохо выводится из организма.

2.Употребление в пищу большого количества соли, которая имеет свойство задерживать жидкость.

3.Прием некоторых лекарств также препятствует нормальному выведению из организма воды.

4.Привычка носить тесную обувь или высокий каблук приводит к нарушению кровообращения, а значит, к возникновению отеков ног.

5.Большая нагрузка на ноги, например, при избыточном весе или у тех, кто занимается легкой атлетикой.

6.Во время беременности и месячных у женщин часто застаивается жидкость в организме.

7.Жаркая погода.

Почему летом усугубляется припухлость?

Наши сердце и почки летом подвергаются огромной нагрузке. Основная задача этих органов во время сильной жары – не дать нам перегреться. Если температура воздуха поднимается выше тридцати градусов, наше тело начинает выделять огромное количество пота, который, выступая на коже, охлаждает нас.

Сердце и почки являются «главнокомандующими» этого процесса. Они отвечают за циркуляцию крови и жидкости, когда наше тело сильно греется. В некоторых случаях эти органы просто не справляются со своей работой.

При высокой температуре окружающей среды сосуды расширяются, а клапаны, которые выталкивают кровь обратно к сердцу, работают неслаженно. Это приводит к застою в венах, что и вызывает отечность ног.

Как себе помочь?

Нужно выполнять три необходимых условия: сократить употребление соленого, немного уменьшить количество выпиваемой жидкости и делать массаж ног.

Соленая пища. Возможно, вы скажете, что и так не употребляете много соли. Но, если подумать хорошенько, может оказаться, что это не так. Что относится к соленой пище? Это консервы, соленья, чипсы, колбаса и полуфабрикаты. Все эти продукты содержат огромное количество натрия, а он задерживает жидкость в организме.

Обильное питье. В жаркую погоду очень трудно отказаться от бутылочки лимонада. Когда мы потеем, то теряем до литра воды за час, поэтому пить просто необходимо, чтобы не перегреться. Но лучше пить обычную воду, чем напитки с сахаром. Если уж вы пьете много, то тем более откажитесь от соленого, чтобы жидкость свободно выходила из тела, а не задерживалась в нем. Избегайте резкого сокращения выпитого, иначе ваш «хитрый» организм станет запасаться жидкостью.

Ежедневный массаж ног – вот что поможет улучшить циркуляцию крови в венах ног. После трудного дня лягте на кровать, приподнимите ноги, подложив под них валик или подушку. Отдохните так пять-десять минут, а после этого немного помассируйте стопы и икры, чтобы разогнать кровь. Хорошо помогают прохладные ванночки для ног.

Массаж при отеке по отсасывающей методике, начиная в направлении от бедра к тазобедренному суставу, с каждым движением захватывая все более удаленные участки ноги. Таким образом сначала прорабатывается бедро, которое освобождается от застойных явлений, а затем все ближе к колену, колено, голень и стопа. Все движения производятся в сторону ближайших лимфоузлов.

Народные способы лечения отеков ног

Лечебные ванночки для тех, у кого отекают и болят ноги в жару:

* с морской солью (60 г соли на литр воды) на 15 минут;

* с поваренной солью (60 г соли на литр воды) на 15 минут;

* с экстрактом хвои (40–60 г экстракта на литр воды) на 15 минут;

* с холодной водой на 5 минут (после ванночки помассировать ноги легкими щипками);

* с сухой горчицей (20 г на литр воды) на 10 минут.

Внимание: у любых ванночек есть ряд противопоказаний – перед применением проконсультируйтесь с врачом!

Мочегонные средства. Если отекают ноги в сильную жару, организму нужно помочь избавиться от лишней жидкости. Для этого хорошо использовать отвары из цветов липы, березовых листьев и почек, настой из ягод и коры бузины, экстракт полевого хвоща.

* Из листьев белой березы: 1–2 ст ложки листьев настаивают в 500 мл кипятка, пить по полстакана жидкости до пяти раз в день.

* Из петрушки огородной: 1 ст. ложку петрушки залить 2 стаканами кипятка, пить в течение дня по столовой ложке.

* Из льна: взять 4 ст. л льняного семени на 1 л воды, кипятить 10–15 мин., кастрюлю накрыть и поставить в теплое место. Дать настояться 1 час. Можно не процеживать. Для вкуса добавить лимонного или другого фруктового сока. Пить по ½ стакана через 2 часа 6–8 раз в день. Лучше пить настой горячим. Курс лечения 2–3 недели.

*Смешать по 0,5 стакана свежевыжатого морковного сока, сока огурца и сока 1 среднего лимона. Разделить напиток на 3 приема и пить 3 раза в день, разбавляя порцию наполовину теплой кипяченой водой.

Соляные примочки – очень эффективное средство при отеках. Надо растворить в 5 литрах холодной воды 500 г соли (поваренной), намочить в этой воде махровое полотенце, отжать и положить на поясницу. Когда полотенце нагреется, снова намочить, отжать и приложить – и так до 10 раз. Отеки в этом случае спадают, потому что начинается сильное мочеотделение.

Растирания. Измельченную головку чеснока залить 200 мл кипятка, настоять, охладить и процедить. Кашицей натереть отечные участки, смыть прохладной водой через полчаса.

Итак, стоит ли беспокоиться по поводу отеков? Специалисты утверждают, что отечность нижних конечностей, спровоцированная высокой температурой воздуха, – явление не только не опасное, но и вполне естественное. Через определенный промежуток времени такие виды отеков ног исчезают самостоятельно, поэтому не требуют ни медицинской помощи, ни какого-либо специфического лечения.

Однако обеспокоиться тем, что отекают ноги в жару, все же стоит, ведь застой жидкости в тканях является свидетельством того, что в организме имеет место нарушение кровообращения и водно-солевого обмена.

Не стоит пугаться и неравномерности отеков ног в жару, когда на одной конечности отечность более выражена, чем на другой. Такое явление вполне можно объяснить состоянием вен на ногах (например, при варикозе), и оно также считается вариантом нормы.

Отек ног будет серьезным поводом для беспокойства лишь в том случае, если даже после принятых мер (массажа, отдыха, компресса) он будет держаться еще длительное время и сопровождаться рядом других симптомов (болью, покраснением, отеками других частей тела). Возможно, понадобится консультация терапевта, флеболога, нефролога или кардиолога.

На заметку

Помните очень простое правило: если вы ведете сидячий образ жизни или вынуждены на работе подолгу стоять, обязательно разминайте ноги – хотя бы один раз в час. Сотрудникам офисов рекомендуется регулярно вставать, прогуливаться или делать простые упражнения для тонуса мышц нижних конечностей прямо за столом. Например, вытяните ноги, потяните носок на себя – от себя. Повторите несколько раз. Даже такое простое упражнение к вечеру снизит ощущение тяжести в конечностях.

АСОБА

Аляксандр ГАЗАЎ: «Ёсць яшчэ порах!»

Карэспандэнт "Народнай Волі" наведаўся ў вёску Калодчына ў госці да алімпійскага чэмпіёна па кулявой стральбе.

Вёска Калодчына Вілейскага раёна невялікая – каля 60 дамоў. Але добраўпарадкаваная. Заасфальтаваная дарога, на ёй – "ляжачыя паліцэйскія".

"Васільіч дапамог", – распавядаюць мне мясцовыя жыхары і паказваюць дом алімпійскага чэмпіёна, які больш за 20 гадоў таму з'ехаў ад гарадской мітусні. Гаспадар сустракае і за кубкам гарбаты пачынае з успамінаў пра маладыя гады...

– Калі жыў у Маскве, побач з нашым домам быў цір ДТСААФ. Усе пасляваенныя дзеці хацелі навучыцца страляць, а таму той самы цір мы рэдка абміналі. Да таго ж бацька быў ваенны, захапляўся паляваннем, і знаёмства з вінтоўкай для мяне не было чымсьці экстраардынарным. Сярод паляўнічых гаспадарак праводзілі спаборніцтвы па стэндавай стральбе, я браў у іх удзел ужо ў 13-гадовым узросце. Пазней запісаўся ў спартыўную секцыю па кулявой стральбе, так усё і пачыналася.

– Патрапіць у зборную Савецкага Саюза, відаць, было зусім не проста…

– Канкурэнцыя – неверагодная! Уявіце, колькі ў Саюзе было рэспублік, і паўсюль развіты стралковы спорт. Працаздольнасць у мяне была на ўзроўні, але знаходзіліся і тыя, хто ў зборную марыў патрапіць праз закулісныя гульні. Напярэдадні Алімпіяды-1976 у Манрэалі я пяць адборачных спаборніцтваў выйграў, разам з Сашам Кедзяравым мы і "прайшлі" на Гульні. Але ў каманду яшчэ ўзялі і запаснога стралка – Валерыя Пастаянава. Апошні сябраваў з галоўным трэнерам зборнай Юрыем Ратнікавым, і вось тут пачалося самае цікавае. У Маскве заяўка на Алімпіяду была афармлена на Газава і Кедзярава, але Ратнікаў аформіў іншую, з якой мяне выключыў. Мабыць, таму, што я яго не запісаў сваім трэнерам. А заяўку абавязкова павінен быў падпісаць прадстаўнік беларускай стралковай каманды Віктар Лівінцаў. Віктар Ільіч добра ведаў, колькі я зрабіў для Беларусі, а таму пайшоў на хітрыкі: у той момант, калі неабходна было падпісваць паперу, проста недзе схаваўся. Яго, натуральна, не знайшлі, сілу набыла старая заяўка, і мы з Кедзяравым патрапілі на Алімпіяду. Вось такая была канкурэнцыя.

– Але на той момант вы былі мацнейшым?

– Безумоўна, я ж даказваў гэта сваімі вынікамі. Трэніраваўся ў дзень па 10 гадзін.

– А ці праўда, што з вамі займаўся спецыяліст па нетрадыцыйнай медыцыне?

– У зборнай Саюза быў доктар Віталь Георгіевіч Нікіфараў. Ён закончыў Кітайскі медыцынскі інстытут, 19 гадоў працаваў у Паднябеснай, дзе авалодаў рознымі методыкамі нетрадыцыйнай медыцыны. Безумоўна, праводзіў з намі заняткі, навучыў "адключацца". А для стралка ж псіхалагічная ўстойлівасць вельмі важная. У выніку я, напрыклад, мог адстраляць серыю і, каб не хвалявацца да наступнай стральбы, сядаў у крэсла і ўжо праз 2 хвіліны засынаў. Прачнуся праз 15 хвілін – свежы, як агурок.

– Патронаў, мяркуючы па тым, што вы рабілі перад трэніроўкай з дзьмухаўцамі, не шкадавалі…

– Гэтага дабра хапала. Але для маёй вінтоўкі "Вальтэр" патроны на Клімаўскім заводзе рабілі персанальна. Вінтоўка, да слова, была вельмі дарагая, падарыў мне яе сам Карл Вальтэр – заснавальнік вядомай нямецкай кампаніі, якая выраблялa зброю. Неяк падчас міжнародных спаборніцтваў акурат на п'едэстале і ўзнагародзіў ёй. Памятаю, праз пасольства хутка аформілі ўсе дакументы, і вінтоўку прывезлі дадому. Я каля чатырох гадоў з ёй "працаваў", Алімпіяду выйграў.

Дарэчы, калі я прачытаў даследаванні нямецкіх спецыялістаў аб хуткасці праходжання кулі ў ствале, разам з нашым вядомым канструктарам зброі Уладзімірам Разаронавым вырашылі скараціць ствол на "Вальтэры". Абрэзалі кавалак – стральба лепш пайшла. Спецыялісты зрабілі фальш-ствол, так што на спаборніцтвах ніхто нават і не заўважаў майго вынаходніцтва. Стралок са зборнай ГДР Петэр Хофман (зяць Карла Вальтэра), з якім мы былі ў сяброўскіх адносінах, неяк падышоў і кажа: "Не хачаш вінтоўку замяніць?" – "З задавальненнем!" Прывозіць мне новую, старую я аддаў Хофману. І калі ў кампаніі "Вальтэр" даведаліся пра маё ноу-хау, то ўжо праз тры месяцы яны сталі ўсе віды сваіх вінтовак выпускаць з такімі ствaламі.

– У 46 гадоў ваша жыццё рэзка змянілася…

– Так склалася сітуацыя. У 1992 годзе я звольніўся з працы, развёўся з жонкай. А яшчэ ў 1988 годзе набыў у вёсцы Калодчына Вілейскага раёна ўчастак зямлі з разваленай хаткай. Пабудаваў нармальны дом, таму пасля разводу ўжо было куды падацца. Кватэру пакінуў былой жонцы і дзецям, забраў толькі зброю, узнагароды, трафейны нямецкі акардэон "Вальтмайстар" і – на вёску. Паўтара года пражыў тут адзін, а пасля да суседкі прыехала дачка. Убачыліся мы з ёй, і з таго часу яна больш нікуды не з'язджала. Нашай дачцэ хутка ўжо 24 гады будзе.



АСАБІСТАЯ СПРАВА

Аляксандр ГАЗАЎ *нарадзіўся 17 чэрвеня 1946 года ў в.Брыкава Маскоўскай вобласці. Савецкі і беларускі стралок з вінтоўкі. Алімпійскі чэмпіён Гульняў-1976, неаднаразовы чэмпіён і рэкардсмен свету, Еўропы і СССР.*

– Не складана было прызвычайвацца пасля горада да вясковага жыцця?

– А мы тут ужо, як кажуць, добра абжыліся. У мяне свае возера з карпамі, сад, агарод. Агульная тэрыторыя – каля 60 сотак. Жонка каля 100 курэй трымае. Я разьбой па дрэве займаўся, на карабіны і стрэльбы рабіў вельмі добрыя прыклады, хаця зараз забаранілі гэтым займацца. А так паляўнічыя нярэдка звярталіся, бо зрабіць нармальны прыклад – гэта таксама мастацтва. Дарэчы, дрэва амерыканскага арэху спецыяльна з Масквы прывозіў, у Беларусі такога не знаходзіў.

…Дом Аляксандра Газава – гэта таксама ў пэўнай ступені ўзор мастацтва, хаця, паводле яго слоў, у хуткім часе ён збіраецца пабудаваць яшчэ адзін паверх. Праектаваў дом сам, будавалі яго сваімі сіламі. На сценах – паляўнічыя трафеі, розныя скульптуры і карціны, якія выразаны з дрэва.

– "На звера" хаджу рэгулярна, таму мяса ў доме хапае, – працягвае Аляксандр Васільевіч. – Праўда, на загоннае паляванне не езджу пасля аднаго выпадку, які здарыўся са мной. Аднойчы адправіўся паляваць з адным вельмі высокім чыноўнікам. Ён страляў па алені, а ледзь не пацэліў у мяне. Прабіў куртку, крыху апёк жывот. Замазаў я тады рану ёдам, перахрысціўся і запомніў тую дату – 10 кастрычніка 1986 года. І з таго дня даў сабе слова: "Больш на загон – ніколі ў жыцці!" І больш у такія гульні не гуляю.

Увогуле, у Германіі, каб стаць паляўнічым, трэба правучыцца шэсць месяцаў і здаць экзамен. Хоць адзін бал недабраў – ізноў плаціш і вучышся. Да таго ж там катэгарычна забараняецца ўжываць алкаголь, пакуль стрэльба не пакладзена ў сейф. А ў нас нярэдка бывае, што адразу пасля загону ўжо на капоце машыны "стол" накрываюць. У Германіі апошні няшчасны выпадак на паляванні быў, здаецца, у 2011 годзе, а ў нас штогод людзі гінуць.

– Як кажуць, вока ў алімпійскага чэмпіёна яшчэ не замылілася?

– І порах ёсць, і вока не замылілася. Мне 71 год, але нават акулярамі не карыстаюся. Не п'ю, не палю цыгарэты, вяду здаровы лад жыцця. За апошні сезон адстраляў 43 лісы, хаця з іх 12 былі лішайныя.

– Аляксандр Васільевіч, кажуць, што вы паспрыялі таму, каб Дар'я Домрачава на Алімпіядзе ў Сочы заваявала тры залатыя медалі.

– Перад апошнімі зімовымі Гульнямі патэлефанаваў мой вучань Саша Іваноў. У яго ціры і трэніравала стральбу Даша. Вось ён і звярнуўся да мяне з просьбай пратэсціраваць зброю Домрачавай. А ў яе вінтоўцы і на самай справе "пасадка" аказалася няправільная, таму не было пры стральбе кучнасці. Натуральна, давёў зброю да розуму і рады, што зрабіў свой невялікі ўнёсак у перамогу Дар'і. Яна мне, да слова, падарыла свой вялікі плакат з аўтографам.

– Ведаю, што ў вёсцы вы паважаны чалавек – староста.

– Старшыня мясцовага сельскага савета неяк папрасіла мяне, каб заняў гэтую ганаровую пасаду. Пагадзіўся, мне ж не складана. Шкада толькі, што адмысловай павязкі на руку не далі. *(Смяецца.)* Сачу, за тым, каб ва ўсіх двары былі добраўпарадкаваныя, але ў нас усе сумленныя людзі, так што ніякіх праблем няма.

Па ўсёй вёсцы асфальт паклалі, утойваць не буду, што гэта таксама мая заслуга. Звярнуўся ў раённую ДАІ, каб знакі абмежавання хуткасці ў Калодчыне зрабілі і "ляжачых паліцэйскіх" паклалі, але тады ніякім чынам на мой зварот яны не адрэагавалі. Прыйшлося ў Мінску з некаторымі знаёмымі пагутарыць, і на наступны дзень ужо ў 8 гадзін раніцы даішнікі званілі мне ў дзверы і пыталіся: "Дзе класці "паліцэйскіх"?" І знакі абмежавальныя таксама паставілі. Так што і я гэтую вёсачку люблю і паважаю, і мяне паважаюць. Мне тут з маёй сям'ёй утульна і спакойна…

Алесь СІВЫ.

Вілейскі раён.

ФУТБОЛ



Вызначылася тройка лідараў

Прайшлі матчы 22-га тура чэмпіянату Беларусі па футболе.

Вось іх вынікі: "Дынама" (Мінск) – "Мінск" – 1:0, "Крумкачы" – "Тарпеда-БелАЗ" (Жодзіна) – 0:3, "Віцебск" – "Гомель" – 1:0, "Днепр" (Магілёў) – "Гарадзея" – 2:2, "Нафтан" (Наваполацк) – "Нёман" (Гродна) – 3:2, "Слуцк" – "Дынама" (Брэст) – 1:0, "Славія" (Мазыр) – "Шахцёр" (Салігорск) – 0:3.

Турнірнае становішча

Каманды	Гульні	Выйгрышы	Нічыі	Паражэнні	Мячы	Ачкі
Дынама (Мн)	22	17	1	4	33–11	52
Шахцёр	22	15	5	2	35–13	50
БАТЭ	21	14	3	4	36–11	45
Слуцк	22	10	7	5	23–17	37
Нёман	22	10	6	6	30–22	36
Тарпеда-БелАЗ	22	9	8	5	31–18	35
Віцебск	22	10	5	7	26–23	35
Дынама (Бр)	22	8	7	7	32–23	31
Гарадзея	22	6	10	6	24–25	28
Гомель	22	6	6	10	18–20	24
Днепр	21	5	5	11	19–34	20
Крумкачы	22	4	8	10	20–33	20
Мінск	22	3	9	10	13–29	18
Славія	22	3	7	12	18–36	16
Іслач	20	4	3	13	14–31	8
Нафтан	22	3	4	15	11–37	8

P.S. *У табліцы не ўлічаны матч тура "Ісдач" (Мінскі раён) – БАТЭ (Барысаў), які адбыўся ўчора вечарам.*

ЗАКУЛІССЕ

Зорны матч у Гродне

Камандзе старшыні Гродзенскага гарвыканкама ***Мечыслава Гоя*** *супрацьстаяла зборная артыстаў, журналістаў і спартсменаў Беларусі і Расіі. За гульнёй, якая прайшла 16 верасня, назіралі 5 тысяч гледачоў.*

За каманду кіраўніка Гродна выступалі не толькі вядомыя ў мінулым мясцовыя футбалісты, але і гродзенскія чыноўнікі, сярод якіх пракурор горада **Уладзімір Клішын,** кіраўнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі аблвыканкама **Аляксандр Вярсоцкі**, першы намеснік кіраўніка адміністрацыі Кастрычніцкага раёна Гродна **Сяргей Сарока,** трэнер ФК "Нёман" **Ігар Кавалевіч**. Супраць іх змагаліся **Аляксандр Глеб, Вадзім Галыгін, Улад Тапалаў, Сяргей Мінскі, Міхаіл Грабеншчыкоў, Гарык Багамазаў, Юрый Давыдаў, Віктар Зінчук, Яўген Булка, Іван Эйсмант, Тэнгіз Думбадзэ, Сяргей Крылоў і Аляксандр Скараходаў.**

Пасля двух таймаў па 30 хвілін лік быў 3:3, у сувязі з чым адбылася серыя пенальці, якая скончылася зноў жа з аднолькавым вынікам – 6:6.

Пасля футбола зоркі беларускай і расійскай эстрады зладзілі святочны канцэрт. "Зорны футбол" быў прымеркаваны да Дня горада, які ў Гродне будзе адзначацца 23 верасня. Увесь тыдзень у горадзе будуць ладзіцца разнастайныя мерапрыемствы.

Васіль ГЕРАСІМЧЫК.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Сусветныя рэкардсмены з Наваполацка

Ваднальжнікам ***Ганне Стральцовай*** *і* ***Мікіту Папакулю*** *ўручылі сертыфікаты рэкардсменаў свету ў скачках з трампліна за электрацягай.*

Ганна Стральцова і Мікіта Папакуль – выхаванцы наваполацкай ваднальжнай школы імя Геновых. Некалькі дзён таму ў Польшчы прайшла ўрачыстая цырымонія ўзнагароджання «Лепшы спартсмен 2016 года».

На мінулых спаборніцтвах Ганна Стральцова ў скачках з трампліна за электрацягай паляцела на 50,4 метра. Мікіта Папакуль зафіксаваў вынік 65,5 метра. Ранейшы сусветны рэкорд быў усталяваны спартсменам са Славакіі і складаў 64,7 метра.

– *Калі ўстанаўліваеш рэкорд, дзяржава вылучае прэмію,* – сказала «Народнай Волі» Ганна Стральцова. – *На цырымоніі быў проста памятны сувенір за спартыўныя вынікі. Вядома, прыемна атрымліваць*



такія ўзнагароды, асабліва праз год. Гэта натхняе на новыя дасягненні.

Як мы паведамлялі раней, спартсменка з Наваполацка ўваходзіць у топ-7 наймацнейшых ваднальжніц свету ў скачках з трампліна і мнагабор'і.

Раман ВАСІЛЬЕЎ.

ШАХМАТЫ

Абходны манеўр

Сваю задачу прапануе чытачам вядучы рубрыкі "Шахматы".

Белыя: Крс1, Лb7, Се4, пп. f5, g3 (5).

Чорныя: Крh5, пп. с2, с3, с4, g4, g5, h6 (7).

Мат у 4 хады.

Дасылайце рашэнні на адрас рэдакцыі (220030 г.Мінск, вул. Энгельса, 34а) або на электронны адрас: vadim_ne67@mail.ru.

«Брат на брата»

Гісторыя старажытнай гульні ведае нямала сем'яў, у якіх некалькі чалавек дасягалі грасмайстарскага ўзроўню ў шахматах. Дастаткова згадаць трох сясцёр Полгар з Венгрыі. Ёсць такія прыклады і ў Беларусі. Браты Сяргей і Андрэй Жыгалкі – міжнародныя грасмайстры, пераможцы і прызёры шматлікіх спаборніцтваў. Тым цікавейшыя паядынкі паміж імі ў афіцыйных турнірах. Прапануем увазе чытачоў партыю з сёлетняга чэмпіянату Еўропы ў Мінску.

Сяргей Жыгалка – Андрэй Жыгалка

1.d4 Кf6 2.Кf3 g6 3.Сf4 Сg7 4.е3 d6 5.h3 0–0 6.Се2 Кс6 7.0–0 е5 8.Сh2 Ке4 9.Кbd2 К:d2 10.Ф:d2 Фе7 11.с3 f5 12.Ке1 Фf7 13.Кd3 Се6 14.b4 Лаd8 15.Фс2 Сс4 16.b5 Ка5 17.de С:d3 18.С:d3 de 19.Лаd1 b6 20.Лd2 Лd6 21.Лfd1 Лfd8 22.Се2 Фе6 23.g4 Л:d2 24.Л:d2 Л:d2 25.Ф:d2 Кb7 26.Сf3 е4 27.Сd1 Кс5 28.С:с7 Се5 29.gf gf 30.Фd8+ Крg7 31.Фg5+ Крh8 32.С:е5+ Ф:е5 33.Сg4 Ф:с3 34.С:f5 Фg7 35.Ф:g7+ Кр:g7 36.Крg2 h6 37.Крg3 Крf6 38.Крf4 Кd3+ 39.Кр:е4 К:f2+ 40.Крf4 Кd1 41.Сd3 Кс3 42.Сс4 Ка4 43.е4 Кс5 44.е5+ Крg6 45.Крg4 Кd7 46.Сd3+ Крg7 47.Крf5 Кс5 48.Сс4 Крf8 49.Крf6 Ке4+ 50.Кре6 Кре8 51.Сd5, 1:0.

Як беларус стаў чэмпіёнам Чэхіі

Сёлетні чэмпіянат Еўропы па рашэнні задач і эцюдаў праходзіў у сталіцы Латвіі пры 68 удзельніках. Перамог шматразовы чэмпіён свету Пётр Мурдзя з Польшчы. Мацнейшы беларускі рашальнік Аляксандр Булаўка фінішаваў шостым; у турніры бралі ўдзел таксама Мікалай Сігневіч, Аляксандр Міхалап і Васіль Зелянкоўскі. Беларуская зборная ў камандным заліку заняла восьмае месца. Затое на рахунку А.Булаўкі першае месца ў адным з дадатковых спаборніцтваў чэмпіянату (гэтак званым солвінг-турніры).

Праз нейкі час адбыўся чарговы этап Кубка свету па рашэнні – адкрытае першынство Ізраіля. Згодна з рэгламентам, турнір праводзіўся адначасова ў розных краінах, а потым былі падведзены агульныя вынікі. "Беларускі" этап праходзіў у Клічаве, на радзіме А.Булаўкі. У выніку ў агульным заліку (110 чалавек) Аляксандр – на сёмым месцы, Віктар Зайцаў – на 22-м, далей у турнірнай табліцы размясціліся яшчэ чатыры беларусы.

Таксама гэтым летам А.Булаўка выйграў адкрытае першынство Чэхіі па рашэнні, якое ладзілася ў горадзе Пардубіцэ. А на чэмпіянаце свету ў германскім Дрэздэне быў 13-м з 89 удзельнікаў.

Юбілейны конкурс

Абвешчаны конкурс складання задач да 50-годдзя беларускага шахматнага кампазітара Віктара Зайцава. Спаборніцтва складаецца з пяці раздзелаў: 1) мат у 2 хады; 2) мат у 4–8 хадоў; 3) кааператыўны мат у 2 хады; 4) кааператыўны мат у 3 хады; 5) кааператыўны мат у 4–8 хадоў. Тэмы вольныя. У якасці суддзі выступае сам юбіляр. Кампазіцыі можна дасылаць да 31 снежня 2017 года на электронны адрас vvz55@mail.ru з пазнакай «Віктар Зайцаў – 50». Лепшыя задачы будуць адзначаны прызамі.

Праверце рашэнні

Задача В.Зайцава ад 25 ліпеня рашаецца: 1.d4! (не праходзіць 1.f4? Лef3!). Калі пераставіць чорную ладдзю g3 на с3: 1.f4! (1.d4? Лed3!).

Першымі правільна адказалі Васіль Жуковіч, Алег Германовіч і Сяргей Цяльпук. Шэраг ранейшых задач рашылі Мікалай Шклярэўскі, Леанід Калодка. Дзякуем за дасланыя лісты таксама Альберту Літвінаву. Дзве свае задачныя спробы даслаў Алесь Заранок з г.Калінкавічы, але адна ўвогуле не рашаецца (1.Л:f7? Л:f7!), у другой – мат у адзін ход: 1.Сf6х

Вадзім ЖЫЛКО.

Узаемадапамога

Дапамагу шматдзетным, маламаёмным абуткам, адзеннем і іншым чынам. Тэл. 8-029-191-11-87 (Velcom).

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ



Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 18.09.2017 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 24 015 экз. Заказ № 3275.